ВІЦЕБСКІ ПРАЛЕТАРЫ

ПРАЛЕТАРЫ УСІХ КРАЁЎ, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ

ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА АКРУГНОМУ КП(б)Б, АКРВЫКАНКОМУ І АКРПРАФБЮРО.

РЭДАКЦЫЯ Савецкая, 32. Тэлеф. агульны 72, „ рэдактара 2-68.

Год выдання 12-ты.

Выдаецца цяпер у месяц 26 нумароў. Плата за абанемент: За рэдок пэтыту . . . 30 кап. Для інвалідаў . . . 40 кап. Адна інвалідная друкаваная скідка на месяц.

Цана нумару ў горадзе і акрузе 5 кап.

№ 78 || Пятніца, 4-га красавіка 1930 г. || № 78

ЗАЧЫНЕНЬНЕ СЭСІІ СОЙМУ

Прэзыдэнт падпісаў дэкрэт аб зачыненьні сэсіі сойму.

Новы першы міністр польскага ўраду, выступіўшы на пасяджэньні беспартыйнага блёку, заявіў, што супрацоўніцтва ўраду з соймам немагчыма.

АДКАЗ тт. КАЛГАСЬНІКАМ

(Артыкул т. СТАЛІНА)

З газэт вядома, што артыкул т. Сталіна «Головокружение от успехов» і вядомая пастанова ЦК—«Аб барацьбе з скрыўленьнямі партыйнай лініі ў калгасным руху» — выклікалі шматлікія водгукі ў шэрагах практыкаў калгаснага руху. У сувязі з гэтым, я атрымаў за апошні час шэраг лістоў ад тт. калгасьнікаў з патрабаваньнямі — адказаць на пастаўленыя там пытаньні. Мой абавязак быў—адказаць на лісты ў парадку прыватнай перапіскі, але гэта аказалася немагчымым, бо больш паловы лістоў было атрымана без паказаньня адрасу іх аўтараў (забыліся прыслаць адрас). Паміж тым, пытаньні, закранутыя ў лістох, прадстаўляюць вялікі палітычны інтарэс для ўсіх нашых таварышоў. Апрача таго, зразумела, што я ня змог пакінуць без адказу і тых таварышоў, якія забыліся прыслаць свой адрас. З прычыны гэтага, я аказаўся перад неабходнасьцю адказаць на л і с т ы тт. калгасьнікаў адкрыта, г. зн.—у друку, узяўшы з іх усе патрэбныя для справы пытаньні. Я тым ахвотней пайшоў на гэтую справу, што меў на гэты конт прамое рашэньне ЦК.

Першае пытаньне. У чым састаіць корань памылак у сялянскім пытаньні?

Адказ:—У няправільным падыходзе да серадняка. У дапушчэньні насільляў у галіне гаспадарчых адносін з серадняком. У забыцьці таго, што гаспадарчая змычка з серадняцкімі масамі павінна будавацца не на падставе насільных мер, а на падставе згоды з серадняком, на падставе саюзу з ім. У забыцьці таго, што асновай калгаснага руху ў дадзены момант зьяўляецца саюз рабочай клясы і беднаты з серадняком проці капіталізму наогул, проці кулацтва ў асаблівасьці. Пакуль наступленьне вялося проці кулацтва ў адзіным фронце з серадняком — усё ішло добра. Але калі некаторыя нашыя таварышы, ап'янёныя посьпехамі, сталі няпрыкметна спаўзаць з шляху наступленьня на кулака, на шлях барацьбы з серадняком, калі яны ў пагоне за высокім процантам калектывізацыі сталі прымяняць да серадняка насільле, пазбаўляючы яго выбарчага права, «раскулачваючы» і экспрапрыіруючы яго,—наступленьне стала скрыўляцца, адзіны фронт з серадняком стаў падрывацца, і ясная справа—кулак атрымаў магчымасьць спробаваць зноў стаць на ногі. Забыліся, што насільле неабходнае і карыснае ў справе барацьбы з нашым клясавым ворагам, — недапусьціма і пагубна ў адносінах да серадняка, зьяўляючагася нашым саюзьнікам. Забыліся, што кавалерыйскія наскокі, неабходныя і карысныя для рашэньня задач ваеннага характару, няпрыгодны і пагубны пры рашэньні задач калгаснага будаўніцтва, арганізуемага да таго-ж у саюзе с серадняком. У гэтым—корань памылак у сялянскім пытаньні.

Вось, што кажа Ленін наконт гаспадарчых адносін з серадняком:

> «Больш за ўсё мы павінны грунтавацца на той ісьціне, што тут мэтадамі насільля па самой сутнасьці справы—нічога нельга дасягнуць. Тут эканамічная задача стаіць зусім інакш. Тут няма той вярхушкі, якую можна зрэзаць, пакінуўшы ўвесь фундамант, увесь гмах. Той вярхушкі, з якой ў горадзе былі капіталісты, тут няма. Дзейнічаць тут насільлем, значыць пагубіць усю справу... Няма нічога глупейшага, як самая думка ад насільлі ў галіне гаспадарчых адносін сярэдняга селяніна».
>
> (Т. XVI, стар. 150—151).

Далей:

> «Насільле ў адносінах да сярэдняга сялянства прадстаўляе з сябе найвялікшую шкоду. Гэты слой—шматлікі, шматмільённы,—нават у Эўропе, дзе ён нідзе не дасягае такой сілы, дзе волацкі разьвіта тэхніка і культура, гарадзкое жыцьцё і чыгунка, дзе ўсяго лягчэй было-б думаць аб гэтым,—ніхто, ніводзін з самых рэвалюцыйных сацыялістаў ніколі не прапанаваў насільных мер у адносінах да сярэдняга сялянства».
>
> (Т. XVI, стар. 150).

Здаецца, ясна.

Другое пытаньне. Якія галоўныя памылкі ў калгасным руху?

Адказ:—Іх гэтых памылак, па крайняй меры, тры. 1) Парушылі ленінскі прынцып дабрахвотнасьці пры пабудове калгасаў, парушылі асноўныя паказаньні партыі і прыкладны статут сельгасарцелі аб дабрахвотнасьці калгаснага будаўніцтва. Ленінізм вучыць, што сялян трэба пераводзіць на рэйкі калектыўнай гаспадаркі ў парадку дабраахвотнасьці, шляхам пераканаьня ў перавагах грамадзкай калектыўнай гаспадаркі перад гаспадаркай адзіналічнай. Ленінізм вучыць, што пераканаць сялян ў перавагах калектыўнай гаспадаркі можна толькі ў тым выпадку, калі будзе паказана ім і даказана на справе, на вопыце, што калгас лепш адзіналічнай гаспадаркі, што ён выгадней адзіналічнай гаспадаркі, што калгас дае выхад селяніну—бедняку і серадняку з нужды і жабрацтва. Ленінізм вучыць, што па-за гэтымі ўмовамі калгасы ня могуць быць прочнымі. Ленінізм вучыць, што ўсякая спроба навязаць сілай калгасную гаспадарку, усякая спроба насадзіць калгасы ў парадку прымушэньня — можа даць толькі адмоўныя вынікі, можа толькі адштурхнуць сялян ад калгаснага руху. І сапраўды, пакуль гэтае асноўнае правіла захоўвалася, калгасны рух даваў посьпех за посьпехам. Але некаторыя нашыя таварышы, ап'янёныя посьпехамі, сталі грэбаваць гэтым правілам, сталі праяўляць надмерную тараплівасьць і ў пагоне за высокім процантам калектывізацыі сталі насаджаць калгасы ў прымусовым парадку. Нядзіўна, што адмоўныя вынікі такой «палітыкі» ня прымусілі сябе доўга чакаць. Наскора ўзьнікшыя калгасы сталі такжа шпарка таяць, як шпарка яны ўзьнікалі, а частка сялянства, яшчэ адносіўшаяся да калгасаў з аграмадным даверыем, стала адварачвацца ад іх. У гэтым—першая і галоўная памылка калгаснага руху. Вось што кажа Ленін наконт дабрахвотнасьці калгаснага будаўніцтва:

> «Зараз наша задача—пераход да грамадзкай апрацоўкі зямлі, пераход да буйнай агульнай гаспадаркі. Але ніякіх прымушэньняў ад савецкай улады быць ня можа. Ніякі закон да гэтага не прымушае. Сельгаскамуна асноўваецца дабрахвотна, пераход да грамадзкай апрацоўкі зямлі можа быць толькі дабрахвотным. Ні малейшага прымушэньня ў гэтых адносінах з боку рабоча-сялянскага ўраду ня можа быць і законам не дапускаецца. Калі-б хто-небудзь з вас такія прымушэньні наглядаў, дык вы павінны ведаць, што гэта—злоўжываньне, што гэта—парушэньне законаў, якое мы ўсемі сіламі стараемся выправіць і будзем выпраўляць». (Т. XX, ч. 2, стар. 320).

Далей:

> «Толькі ў тым выпадку, калі ўдасца на справе паказаць сялянам перавагі грамадзкай, калектыўнай, таварыскай, арцельнай апрацоўкі зямлі, толькі калі ўдасца дапамагчы селяніну пры дапамозе таварыскай, арцельнай гаспадаркі,—тады толькі рабочая кляса, трымаючая ў сваіх руках дзяржаўную ўладу, сапраўды дакажа селяніну сваю правату, сапраўды прыцягне на свой бок прочна і сапраўдным чынам шматмільённую сялянскую масу. Пагэтаму значэньне „ўсякага роду прадпрыемстваў па садзейнічаньню таварыскаму, арцельнаму земляробству нельга перавялічваць. Мы маем мільёны раскіданых, распыленых у глушы вёсак паасобных гаспадарак... Толькі калі практычна, на вопыце, блізкім для сялян, будзе даказана, што пераход да таварыскага, арцельнага земляробства неабходзен і магчым,—толькі тады мы ў праве будзем сказаць, што ў такой аграмаднай сялянскай краіне, як Расія, па шляху сацыялістычнага земляробства зроблены сур'ёзны крок». (Т. XVI стар. 392).

Нарэшце, яшчэ адно месца з твораў Леніна:

> «Заахвочваючы таварыствы ўсялякага роду, а роўна сельгаскамуны сярэдніх сялян, прадстаўнікі савецкай улады не павінны дапускаць ні малейшага прымушэньня пры стварэньні іх. Толькі тыя аб'яднаньні каштоўны, якія праведзены самімі сялянамі, па іх свабоднаму пачыну, і выгады якіх праверены імі на практыцы. Надмерная тараплівасьць у гэтай справе шкодна, бо здольна толькі ўзмацняць перадубяждзеньні сярэдняга сялянства проці ноўшастваў. Тыя прадстаўнікі савецкай улады, якія дазваляюць сабе ўжываць ня толькі прамое, але хоць бы і ўскоснае прымушэньне ў мэтах далучэньня сялян да камуны, павінны падвяргацца стражайшай адказнасьці і вызваленьню ад работы ў вёсцы» (т. XVI, стар. 159).

Здаецца, ясна. Бадай ці трэба даказваць, што партыя будзе праводзіць гэтыя паказаньні Леніна з усёй строгасьцю.

2) Парушылі ленінскі прынцып вучоту рознастайнасьці ўмоў у розных раёнах СССР, прымяніцельна да калгаснага будаўніцтва. Забыліся, што ў СССР маюцца самыя рознастайныя вобласьці з розным эканамічным укладам і ўзроўнем культуры. Забыліся, што сярод гэтых вобласьцяў маюцца перадавыя, сярэднія і адсталыя вобласьці, забыліся, што тэмпы калгаснага руху, мэтады калгаснага будаўніцтва—ня могуць быць аднолькавы для гэтых, далёка неаднолькавых вобласьцяў.

> «Было-б памылкай,—кажа Ленін,—калі-б таварышы проста, па шаблону, сьпісвалі дэкрэты для ўсіх месц Расіі, калі-б бальшавікі-камуністы і савецкія працаўнікі на Украіне і на Доне сталі без разбору, агулам распаўсюджваць іх на іншыя вобласьці»... бо «мы ня зьвязваем сабе аднастойным шаблонам, не рашаем раз на заўсёды, што наш вопыт—вопыт цэнтральнай Расіі—можна перанесьці цалком на ўсе акраіны» (т. XVI, стар. 106).

Ленін кажа далей, што:

> «Цэнтральную Расію, Украіну, Сібір шаблёнізаваць, падпарадкаваць вядомаму шаблёну — будзе найвялікшым глупствам» (т. ХУШ, ч. 1, стар. 143).

Нарэшце, Ленін абавязвае камуністаў Каўказу, каб яны «зразумелі сваяўобразнасьць сваёй рэспублікі ў адрозьніваньне ад палажэньня і ўмоў РСФСР, зразумелі неабходнасьць не капіраваць нашу тактыку, а абдумана відазьмяняць яе, прымяніцельна да разьвіцьця канкрэтных умоў» (т. XVIII, ч. 1, стар. 200). Здаецца ясна.

На падставе гэтых паказаньняў Леніна, ЦК нашай партыі ў сваёй пастанове «Аб тэмпах калектывізацыі» (гл. «Правда» ад 6 студзеня 1930 г.) падзяліў вобласьці СССР з пункту гледжаньня тэмпаў калектывізацыі на 3 групы, з якіх паўночны Каўказ, сярэдняя Волга і Ніжняя Волга—могуць у асноўным закончыць калектывізацыю вясной 1931 году. Іншыя зернавыя вобласьці (Украіна, ЦЧО, Сібір, Урал, Казакстан і г. д) могуць яе закончыць, у асноўным, вясной 1932 году, а астатнія вобласьці могуць расьцягнуць калектывізацыю да канца пяцігодкі, г. зн.—да 1933 году. Здаецца, зразумела.

А што атрымалася на справе? Аказалася, што некаторыя нашыя таварышы, упаённыя першымі посьпехамі калгаснага руху, благапалучна забыліся і аб паказаньнях Леніна, і аб пастанове ЦК. Маскоўская вобласьць у ліхаманкавай пагоні за ўздутымі лічбамі калектывізацыі стала арыентаваць сваіх працаўнікоў на сканчэньне калектывізацыі вясной 1930 году, хоць яна і мела ў сваім распараджэньні ня менш 3-х год (канец 1932 г.). ЦЧО, не жадаючы «адстаць ад іншых», стала арыентаваць сваіх працаўнікоў на сканчэньне калектывізацыі к першай палове 1930 г., хоць яна мела ў сваім распараджэньні ня менш двух год (канец 1931 г.). А закаўказцы і туркестанцы ў сваім рвеньні «дагнаць і перагнаць» перадавыя раёны сталі арыентавацца на сканчэньне калектывізацыі «у карацейшы тэрмін», хоць яны мелі ў сваім распараджэньні цэлых чатыры гады (канец 1933 году). Зразумела, што пры такім скорапаліцельным «тэмпе» калектывізацыі, раёны, менш падрыхтаваныя да калгаснага руху, у сваім рвеньні «перагнаць» раёны больш падрыхтаваныя, аказаліся прымушанымі пусьціць у ход узмацнёны адміністрацыйны нажым, пробуючы вазьмясьціць недастаючыя фактары шпаркага тэмпу калгаснага руху сваім уласным адміністрацыйным пылам. Вынікі вядомы. Усім вядома тая неразьбярыха, якая атрымалася ў гэтых вобласьцях і якую прыйшлося потым распутваць у парадку ўмяшацельства ЦК. У гэтым—другая памылка калгаснага руху.

3) Парушылі ленінскі прынцып недапусьціма сьці пераскокваньня праз незавершаную форму руху прымяніцельна да калгаснага будаўніцтва. Парушылі ленінскі прынцып «не абганяць разьвіцьцё мас, не дэкратаваць руху мас, не адрывацца ад мас, а рушыцца разам з масамі і рушыць іх наперад, падводзячы іх да нашых лёзунгаў і аблягчаючы ім пераконвацца на сваім уласным вопыце ў правільнасьці нашых лёзунгаў». «Калі петраградзкі пралетарыят і салдаты петраградзкага гарнізону бралі ўладу,—кажа Ленін,—яны добра ведалі, што будаўніцтва ў вёсцы спаткае вялікія затрудненьні, што тут трэба ісьці больш паступова, што тут спробаваць уводзіць дэкрэтамі, узаканеньнямі грамадзкай апрацоўкі зямлі было-б найвялікшай нялепасьцю, што на гэта магла пайсьці зусім малая колькасьць сьвядомых, а аграмадная большасьць сялян гэтай задачы ня ставіла. Пагэтаму мы абмяжоўваемся тым, што абсалютна неабходна ў інтарэсах разьвіцьця рэвалюцыі, ні ў якім выпадку не абганяючы разьвіцьцё мас, а чакаючы пакуль з уласнага вопыту гэтых мас, з іх уласнай барацьбы вырасьце рух уперад» (Т. XV, стар. 638—639).

Выходзячы з гэтых паказаньняў Леніна, ЦК у вядомай сваёй пастанове «Аб тэмпе калектывізацыі» (гл. «Правду», ад 6 студзеня 1930 г.) прызнаў, што: а) галоўнай формай калгаснага руху ў дадзены момант зьяўляецца сельгасарцель, што б) неабходна ў віду гэтага выпрацаваць прыкладны статут сельгасарцелі, як галоўнай формы калгаснага руху, што в) нельга дапускаць у нашай практычнай рабоце «дэкрэтаваньня» зьверху калгаснага руху і «гульню ў калектывізацыю». Гэта значыць, што зараз мы павінны трымаць курс не на камуну, а на сельгасарцель, як галоўную форму калгаснага будаўніцтва, што нельга дапускаць пераскокваньняў праз сельгасарцель да камуны, што нельга падмяняць масавы рух сялян да калгасаў, «дэкрэтаваньнем» калгасаў, «гульнёй у калгасы». Здаецца ясна. А што атрымалася на справе? Аказалася, што некаторыя нашыя таварышы, ап'янёныя першымі посьпехамі калгаснага руху, благапалучна забыліся і аб паказаньнях Леніна, і аб пастанове ЦК. Замест арганізацыі масавага руху за сельгасарцель, гэтыя таварышы сталі «пераводзіць» сялян адзіналічнікаў прама на статут камуны. Замест замацаваньня арцельнай формы руху, сталі «абагульваць» у прымусовым парадку дробную жывёлу, птушку, нетаварную дамашнюю жывёлу, жылая будынкі.

Вынікі гэтай недазваліцельнай для ленінца тараплівасьці вядомы цяпер усім. Устойчывых камун, як правіла, вядома не стварылі, але за тое выпусьцілі з рук шэраг сельгасарцеляй. Праўда, засталіся «добрыя» рэзалюцыі. Але які ў іх толк? У гэтым трэцяя памылка калгаснага руху.

Трэцяе пытаньне.—Як маглі ўзьнікнуць гэтыя памылкі і як іх павінна выпраўляць партыя?

Адказ. Яны ўзьніклі на аснове нашых шпаркіх посьпехаў у галіне калгаснага руху. Посьпехі, бывае, кружаць галаву. Яны параджаюць нярэдка надмернае самамненьне і зазнайства. Гэта асабліва лёгка можа здарыцца з прадстаўнікамі партыі, якая стаіць ва ўладзе. Асабліва такой партыі, як наша партыя, сіла і аўтарытэт якой амаль што не зьмярымы. Тут зусім магчымы факты камчванства, проці якога з асьцервяненьнем змагаўся Ленін. Тут зусім магчыма вера ва ўсемагутнасьць дэкрэту, рэзалюцыі, распараджэньня. Тут зусім рэальна небясьпека абарочваньня рэвалюцыйных мерапрыемстваў партыі ў пустое, чыноўніцкае дэкрэтаваньне паасобных прадстаўнікоў партыі ў тых ці іншых кутках нашай неаб'ятнай краіны. Я маю на ўвазе ня толькі мясцовых прапаўнікоў, але і паасобных вобласьнікаў, але і паасобных членаў ЦК. «Камчванства,—гаварыў Ленін,—значыць тое, што чалавек, састая ў камуністычнай партыі і ня будучы яшчэ адтуль вычышчаны, вагбражае, што ўсе задачы свае ён можа вырашыць камуністычным дэкратаваньнем» (т. XVIII, ч. 1, стар. 384—385).

Вось на якой глебе ўзьніклі памылкі ў калгасным руху, скрыўленьні партыйнай лініі ў справе калгаснага будаўніцтва.

У чым састаіць небясьпека гэтых памылак і скрыўленьняў, калі яны будуць прадоўжвацца і далей, калі яны ня будуць ліквідаваны хутка і бяз рэшты? Небясьпека састаіць у тым, што яны, гэтыя памылкі, вядуць нас прамымі зносінамі да разьвяначаньня калгаснага руху, да разладу з серадняком, да дэзарганізацыі беднаты, да замяшацельства нашых шэрагаў, да паслабленьня ўсяго нашага сацыялістычнага будаўніцтва, да аднаўленьня кулацтва. Кажучы каротка, гэтыя памылкі маюць тэндэнцыю спіхнуць нас з шляху ўпрочаньня саюзу з асноўнымі масамі сялянства, з шляху ўпрачненьня пралетарскай дыктатуры—на шлях разрыву з гэтымі масамі, на шлях падрыву пралетарскай дыктатуры. Небясьпека гэтая вызначылася ўжо ў другой палове лютага, у той самы момант, калі адна частка нашых таварышоў, асьвятлёная папярэднімі посьпехамі, галопам няслася ў бок ад ленінскага шляху.

ЦК партыі ўлічыў гэтую небясьпеку і не замедліў умяшацца ў справу, даручыўшы Сталіну даць зарваўшымся таварышом папярэджаньне ў спэцыяльным артыкуле аб калгасным руху. Іншыя думаюць, што артыкул «Головокружение от успехов» прадстаўляе вынік асабовага пачыну Сталіна. Гэта, вядома, глупства. Не для таго ў нас існуе ЦК, каб дапускаць у такой справе асабісты пачын каго-б то ні было. Гэта была глыбокая разьведка ЦК. І калі высьветлілася глыбіня і разьмеры памылак, ЦК не замедліў ударыць па памылках усёй сілай свайго аўтарытэту, апублікаваўшы сваю вядомую пастанову ад 15 сакавіка 1930 г.

Цяжка застанавіць у час шалёныя бягі і павярнуць на правільны шлях людзей, якія нясуцца старчком да бяздоньня. Наш ЦК таму і называецца Цэнтральным камітэтам ленінскай партыі, што ён умее перамагаць і не такія цяжкасьці. І ён перамог ужо гэтыя цяжкасьці ў асноўным. Цяжка застанавіць у такіх выпадках свой бег цэлым атрадам партыі, у час павярнуць на правільны шлях і перастроіць свае шэрагі на хаду. Але наша партыя таму і называецца партыяй Леніна, што яна ўладае дастатковай гібкасьцю для перамогі такіх цяжкасьцяў і яна ўжо перамагла ў асноўным гэтыя цяжкасьці. Галоўная справа састаіць тут у тым, каб праявіць мужнасьць прызнаць свае памылкі і знайсьці ў сабе сілы ліквідаваць іх у карацэйшы тэрмін. Баязьнь прызнаць свае памылкі пасьля упаеньня нядаўнымі посьпехамі, баязьнь самакрытыкі, нежаданьне выправіць памылкі хутка і рашуча—у гэтым галоўная цяжкасьць. Стоіць перамагчы гэтую цяжкасьць, стоіць адкінуць прэч раздутыя лічбовыя заданьні і канцэлярскі-бюракратычны максымалізм, стоіць пераключыць сваю ўвагу на задачы арганізацыі арганізцыйна-гаспадарчага будаўніцтва калгасаў—каб ад памылак не засталося і сьляда. Няма ніякіх падстаў сумнявацца ў тым, што партыя ўжо перамагла, у асноўным, гэтую небясьпечную цяжкасьць.

> «Усе рэвалюцыйныя партыі,—кажа Ленін,—якія да гэтага часу гінулі—гінулі ад таго, што зазнаваліся і ня ўмелі відзець у чым сіла, баяліся гаварыць аб сваіх слабасьцях. А мы не загінем таму, што не баімся гаварыць аб сваіх слабасьцях, і навучымся перамагаць слабасьці» (т. XVШ, ч. 2, стар. 59).

Гэтых слоў Леніна забываць нельга.

Чацьвертае пытаньне.—Ці ня ёсьць барацьба з скрыўленьнямі партыйнай лініі ход назад, адступленьне?

Адказ. Канешне, не. Аб адступленьнях могуць тут гаварыць толькі людзі, якія лічаць прадаўжэньне памылак і скрыўленьняў—наступленьнем, а барацьбу з памылкамі—адступленьнем. Наступленьне ў парадку награмаджэньня памылак і скрыўленьняў! Няма чаго казаць, «добрае—наступленьне!» Мы высунулі сельгасарцель, як асноўную форму калгаснага руху ў дадзены момант, даўшы адпаведны прыкладны статут, як кіраўніцтва ў рабоце па калгаснаму будаўніцтву. Ці адступаем мы ад гэтай справы? Канешне, не! Мы высунулі ўпрачненьне вытворчай змычкі рабочай клясы з беднатой, з серадняками,—як аснову калгаснага руху ў дадзены момант. Ці адступаем мы ад гэтай справы? Канешне, не! Мы высунулі лёзунг ліквідацыі кулацтва, як клясы, як галоўны лёзунг нашай практычнай работы ў вёсцы ў дадзены момант. Ці адступаем мы ад гэтай справы? Канешне, не! Мы ўзялі яшчэ ў студзені 1930 г. вядомы тэмп калектывізацыі сельскай гаспадаркі СССР, падзяліўшы вобласьці СССР на вядомыя групы і вызначыўшы для кожнай групы свой асобны тэмп. Ці адступаем мы ад гэтай справы? Канешне, не! Дзе-ж тут «адступленьне» партыі?

Мы хочам, каб людзі, дапусьціўшыя памылкі і скрыўленьні, адступілі ад сваіх памылак. Мы хочам, каб галавацяпы адступілі ад свайго галавацяпства на пазіцыі ленінізму, мы хочам гэтага, бо толькі пры гэтых умовах можна прадоўжваць сапраўднае наступленьне на нашых клясавых ворагаў. Ці значыць гэта, што мы робім гэтым ход назад? Канешне, не! Гэта значыць толькі тое, што мы хочам весьці правільнае наступленьне, а не галавацяпскую гульню ў наступленьне. Хіба-ж ня ясна, што толькі дзівакі і левыя загібшчыкі могуць расцэньваць такую ўстаноўку партыі, як адступленьне.

Людзі, баўтаючыя аб адступленьні, не разумеюць, па крайняй меры, двух рэчаў: 1) яны ня ведаюць законаў наступленьня, яны не разумеюць, што наступленьне без замацаваньня заваяваных пазіцый ёсьць наступленьне, абрачонае на правал. Калі можа быць наступленьне пасьпяховым, скажам, у галіне ваеннай справы? Калі людзі не абмяжоўваюцца агульным прасоўваньнем наперад, а стараюцца разам з тым замацаваць захопленыя пазіцыі, перагрупаваць свае сілы адпаведна з зьмяніўшайся абстаноўкай, падцягнуць тылы, падвесьці рэзэрвы. Для чаго ўсё гэта патрэбна? Для таго, каб гарантаваць сябе ад нечаканасьці, ліквідаваць паасобныя прарывы, ад якіх не гарантавана ніводнае наступленьне і падрыхтаваць, такім чынам, ліквідацыю ворага. Памылкі польскага войска ў 1920 годзе, калі толькі ўзяць ваенны бок справы, састаіць ў тым, што яно грэбавала гэтым правілам. Гэтым, паміж іншым, і тлумачыцца, што дакаціўшыся агулам да Кіеву, яны прымушаны былі потым таксама агулам адкаціцца да Варшавы. Памылка савецкага войска ў 1920 г., калі ўзяць зноў такі ваенны бок справы, састаіць у тым, што яны паўтарылі памылку палякаў пры сваім наступленьні на Варшаву. Тое-ж самае трэба сказаць аб законах наступленьня на фронце клясавай барацьбы. Нельга весьці пасьпяховае наступленьне на прадмет ліквідацыі клясавых ворагаў, не замацоўваючы заваяваных пазіцый, не перагрупоўваючы свае сілы, не забясьпечыўшы фронт рэзэрвам, не падцягваючы тылы і г. д. Уся справа ў тым, што галавацяпы не разумеюць закона наступленьня, уся справа ў тым, што партыя іх разумее і праводзіць ў жыцьцё.

2) Яны не разумеюць клясавай прыроды наступленьня. Крычаць аб наступленьні. Але наступленьне на якую клясу, у саюзе з якой клясай? Мы вядзем наступленьне на капітал, наступленьне ў вёсцы, у саюзе з серадняком, бо толькі такое наступленьне можа даць нам перамогу. Але як быць, калі ў пылу захапленьня паасобных атрадаў партыі, наступленьне пачынае саскальзываць з правільнага шляху і паварачвацца сваім вострым проці нашага саюзьніка,—проці серадняка? Хіба нам трэба ўсякае наступленьне, а не наступленьне на вызначаную клясу ў саюзе з вызначанай клясай? Дон-Кіхот таксама-ж ваабражаў, што ён наступае на ворага, ідучы ў атаку на млыны. Аднак, вядома, што ён разьбіў сабе лоб на гэтым, з дазволу сказаць, «наступленьні». Відаць, лаўры дон-Кіхота не даюць спаць нашым «левым» загібшчыкам.

Пятае пытаньне.—Якая ў нас галоўная небясьпека—правая ці левая?

Адказ.—Галоўная небясьпека ў нас правая. Правая небясьпека была ў нас і застаецца галоўнай небясьпекай. Ці ня супярэчыць гэта палажэньне вядомаму тэзісу ў пастанове ЦК ад 15-га сакавіка 1930 г. аб тым, што памылкі і скрыўленьні «левых» загібшчыкаў зьяўляюцца цяпер галоўным тормазам калгаснага руху. Не, не супярэчыць. Справа ў тым, што памылкі «левых» загібшчыкаў у галіне калгаснага руху зьяўляюцца такімі памылкамі, якія ствараюць спрыяючыя абстаноўкі для ўзмацненьня і ўсіленьня правага ўхілу партыі. Чаму? Таму, што гэтыя памылкі паказваюць лінію партыі ў адваротным сьвеце, стала быць яны аблягчаюць справу дыскрэдытацыі партыі, значыць яны аблягчаюць барацьбу правых элемэнтаў проці кіраўніцтва партыі. Дыскрэдытацыя партыйнага кіраўніцтва ёсьць таксама элемэнтарная глеба, на базе якой толькі і можа разыграцца барацьба правых ухілістаў проці партыі. Гэтую глебу даюць правым ухілістам «левыя» загібшчыкі, іх памылкі і скрыўленьні.

Пагэтаму, каб змагацца з посьпехам з правым апартунізмам, трэба перамагчы памылкі «левых» апартуністаў. «Левыя» загібшчыкі зьяўляюцца аб'ектыўна саюзьнікамі правых ухілістаў. Такая сваяўобразная сувязь паміж «левым» апартунізмам і правым укланізмам. Гэтай сувязьзю і трэба тлумачыць той факт, што некаторыя «левыя» часьценька пагаварваюць аб блёку з правымі. Гэтым-жа трэба тлумачыць тое сваяўобразнае зьявішча, што адна частка «левакоў» учора яшчэ «праводзіўшая» ура-наступленьне і спробаваўшая калектывізаваць СССР у яхіх-небудзь 2—3 тыдні, сёньня ўпадае ў пасіўнасьць, апускае рукі і благапалучна ўступае поле барацьбы правым ухілістам, вядучы такім чынам лінію на сапраўднае адступленьне (бяз двукосьсяў) перад кулацтвам. Асаблівасьць перажываемага моманту састаіць у тым, што барацьба з памылкамі «левых» загібшчыкаў зьяўляецца ў нас умовай і сваяўобразнай формай пасьпяховай барацьбы з правым апартунізмам.

Шостае пытаньне.—Як расцэньваць адліў аднэй часткі сялянства з калгасаў?

Адказ:—Адліў аднэй часткі сялянства азначае, што за апошні час нарадзілася ў нас некаторая колькасьць няпрочных калгасаў, якія ачышчаюцца цяпер ад няўстойлівых элемэнтаў. Гэта значыць, што [illegible] калгасы зьнікнуць, прочныя застануцца і будуць мацнець. Я думаю, што гэта зусім нармальнае зьявішча. Некаторыя таварышы прыходзяць ад гэтага ў роспач, упадаюць у паніку і сударажна хапаюцца за раздутыя процанты. Іншыя—зларадствуюць і прарочуць «правал» калгаснага руху. І тыя, і другія жорстка памыляюцца. І тыя, і другія—далёкі ад марксыскага разуменьня сутнасьці калгаснага руху.

Уходзяць з калгасаў раней за ўсё, так званыя, «мёртвыя душы». Гэта нават ня ўход, а абнаружэньне пустаты. Ці патрэбны нам «мёртвыя душы». Канешне, непатрэбны. Я ду-

Працяг на 2-й стар.

Працяг артыкулу тав. Сталіна

(Пачатак гл. на 1-й стар.)

маю, што паўночна-каўказцы і украінцы паступаюць зусім правільна, калі яны распускаюць калгасы з «мёртвымі душамі» і арганізуюць сапраўды жывыя і сапраўды ўстойлівыя калгасы. Ад гэтага толькі выйграе калгасны рух. Уходзяць, па-другое, элемэнты чуждыя, прама варожыя нашай справе. Ясна, што чым хутчэй будуць вышыблены такія элемэнты, тым лепш для калгаснага руху уходзяць, нарэшце, элемэнты хістаючыяся, якіх нельга назваць ні чуждымі, ні мёртвымі душамі. Гэта тыя самыя сяляне, якіх мы яшчэ ня сумелі пераканаць сягоньня ў правяце нашай справы, але якіх мы яшчэ наверняка пераканаем заўтра. Уход такіх сялян прадстаўляе сур'ёзны, хоць і часовы ўрон для калгаснага руху. Пагэтаму барацьба за хістаючыяся элемэнты калгасаў зьяўляецца цяпер аднэй з самых насушчных задач калгаснага руху. Выходзіць, што адліў аднэй часткі сялян з калгасаў прадстаўляе ня толькі адмоўнае зьявішча. Выходзіць, што наколькі гэты адліў вызваляе калгасы ад «мёртвых душ» і прама чуждых элемэнтаў, ён адзначае благадзецельны працэс аздараўленьня і ўзмацненьня калгасаў.

Месяц назад лічылася, што мы маем звыш 60 проц. калектывізацыі па зернавых вобласьцях. Цяпер ясна, што калі мець на ўвазе сапраўдныя і сколькі небудзь устойлівыя калгасы—гэтая лічба была яўна пераўвялічаная. Калі калгасны рух замацніцца пасьля адліву аднэй часткі сялянства на лічбе 40 проц. калектывізацыі па зернавых вобласьцях, а гэта—ажыцьцявімае мерапрыемства,—дык гэта будзе невялічкім дасягненьнем калгаснага руху ў дадзены момант. Я бяру сярэднюю лічбу для зернавых вобласьцяў, добра ведаючы, што ў нас маюцца пры гэтым паасобныя раёны суцэльнай калектывізацыі лічбай ў 80—90 проц. 40 проц. калектывізацыі па зернавых вобласьцях, гэта значыць, што першапачатковы пяцігадовы плян калектывізацыі мы сумелі выканаць к вясьне 1930 г. удвая. Хто рашыцца адмаўляць рашаючы характар гэтага гістарычнага дасягненьня ў справе сацыялістычнага разьвіцьця СССР?

Сёмае пытаньне. Ці добра паступаюць хістаючыяся сяляне, уходзячы з калгасаў?

Адказ не, яны паступаюць нядобра. Уходзячы з калгасаў, яны ідуць проці сваіх-жа ўласных інтарэсаў, бо толькі калгасы даюць сялянам выхад з нужды і цёмры. Уходзячы з калгасаў, яны ставяць сябе ў горшае становішча, бо лішаюць сябе тых ільгот і выгад, якія прадастаўляе калгасам савецкая ўлада. Памылкі і скрыўленьні ў калгасах—ня довад для выхаду. Памылкі трэба выпраўляць агульнымі сіламі, застаючыся ў калгасе. Іх тым лягчэй выправіць, што савецкая ўлада будзе ўсімі сіламі змагацца з імі.

Ленін гаварыў, што «сыстэма дробнай гаспадаркі пры таварнай вытворчасьці няздольна пазбавіць чалавецтва ад жабрацтва мас і прыгнечаньня іх» (Т. XIV, ч. I, стар. 49). Ленін кажа, што «дробным гаспадаркам з нужды ня выйсьці» (т. XVI, стар. 378). Ленін кажа, што «калі мы будзем сядзець па стараму ў дробных гаспадарках, хоць і вольныя грамадзяне на вольнай зямлі—нам усё роўна пагражае нямінучая гібель» (т. XIV ч. 1, стар. 169). Ленін казаў, што «толькі пры дапамозе агульнай, арцельнай, таварыскай працы — можна выйсьці з тупіку, у які загнала нас імпэрыялістычная вайна» (т. XVI, стар. 375). Ленін казаў, што «необходна перайсьці да агульнай апрацоўкі ў буйных узорных гаспадарках, бо бяз гэтага выйсьці з той разрухі, з таго прама-такі адчаянага становішча, у якім знаходзіцца Расія—нельга» (т. XIV, ч. I, стар. 169).

Што ўсё гэта азначае? Гэта азначае, што калгас зьяўляецца адным з сродкаў, даючы сялянам выхад з нужды і цемры. Ясна, што сялянае паступаюць няправільна, выходзячы з калгасу.

Ленін гаворыць, што «савецкая ўлада надае аграмаднае значэньне камунам, арцелям, усякім наогул, арганізацыям, накіроўваючым і абарочваючым, паступова садзейнічаючым гэтаму абарачваньню дробнай адзіналічнай гаспадаркі ў грамадзкую таварыскую і арцельную» (т. XVI, стар. 391). Ленін казаў, што «савецкая ўлада дала прамую перавагу камунам і таварыствам, паставіўшы іх на першае месца» (т. XV, стар. 518).

Што гэта значыць? Гэта значыць, што савецкая ўлада будзе аказваць калгасам ільготы і перавагі перад адзіналічнымі гаспадаркамі. Гэта значыць, што яна будзе аказваць калгасам ільготы і ў сэнсе прадастаўленьня зямлі, і у сэнсе забесьпячэньня машынамі, трактарамі, насеньнем і г. д., і ў сэнсе аблягчэньня падатковага абкладаньня, і ў сэнсе прадастаўленьня крэдытаў. Чаму савецкая ўлада аказвае ільготы і перавагі калгасам? Таму, што калгасы зьяўляюцца адзіным сродкам пазбаўленьня сялян ад жабрацтва, таму што пераважная дапамога калгасам зьяўляецца найбольш сапраўдным відам дапамогі беднаце і сераднякам. На-днях савецкая ўлада парашыла вызваліць ад падатковага абкладаньня на два гады ўсю абагуленую рабочую жывёлу ў калгасах (коні, валы і г. д.), усіх кароў, сьвіней, авец і птушак, знаходзячыхся як у калектыўным уладаньні калгасаў, так і ў індывідуальным уладаньні калгаснікаў. Савецкая ўлада парашыла, апрача таго, адтэрмінаваць да канца году пакрыцьцё запазычанасьці калектыўных гаспадарак па крэдытах і зьняць усе штрафы і судовыя ўзысканьні, накладзеныя да першага красавіка на сялян, увайшоўшых у калгас. Яна парашыла, нарэшце, абавязкова ажыцьцявіць крэдытаваньне калгасаў у гэтым годзе ў разьмеры 500 мільёнаў руб. Гэтыя ільготы пойдуць на дапамогу сялянам-калгаснікам. Гэтыя ільготы пойдуць на дапамогу тым сялянам-калгаснікам, якія змаглі ўстаяць перад адлівам, якія загартаваліся ў барацьбе з ворагамі калгасаў, якія адстаялі калгасы і ўгрымалі ў сваіх руках вялікі штандар калгаснага руху. Гэтыя ільготы пойдуць на дапамогу тым бяднякам і сераднякам-калгаснікам, якія складаюць цяпер асноўнае ядро нашых калгасаў, якія замацуюць і аформяць нашыя калгасы і якія заваюць на старану сацыялізму мільёны і мільёны сялянства. Гэтыя ільготы пойдуць на дапамогу тым сялянам-калгаснікам, якія складаюць цяпер асноўныя кадры калгасаў і якія ўлаўне заслугоўваюць таго, каб назваць іх гэроямі калгаснага руху. Гэтых ільгот не атрымаюць сяляне, выйшоўшыя з калгасаў. Хіба-ж ня ясна, што сяляне дапускаюць памылку, выходзячы з калгасаў? Хіба-ж ня ясна, што толькі зваротам у калгас могуць яны забясьпечыць сабе атрыманьне гэтых ільгот?

Восьмае пытаньне. Як быць з камунамі, ці ня трэба іх распусьціць?

Адказ.—Не, ня трэба і незачым іх распускаць. Я кажу аб сапраўдных, а не папяровых камунах. У зернавых вобласьцях СССР існуе шэраг бліскучых камун, якія заслугоўваюць таго, каб заахвочваць і падтрымліваць іх. Я маю на ўвазе старыя камуны, якія выгрымалі гады іспытаў і загартаваліся ў барацьбе, поўнасьцю апраўдаўшы сваё існаваньне. Што-ж датычыцца новых камун, нядаўна толькі стварыўшыхся, дык яны могуць адстаяць сваё існаваньне толькі ў тым выпадку, калі яны арганізаваліся дабраахвотна, пры актыўным падтрыманьні сялян, бяз прымусовага абагульненьня быту. Стварэньне і вядзеньне камун—справа складаная і цяжкая.—Буйныя і ўстойлівыя камуны могуць існаваць і разьвівацца толькі пры наяўнасьці вопытных кадраў і выпрабаваных кіраўнікоў. Скарапаліцэтьны перавод з статуту арцелі на статут камуны можа толькі адштурхнуць сялян ад калгаснага руху. Вось чаму да гэтай справы трэба адносіцца з асаблівай сур'ёзнасьцю і бяз якой бы то ні было тараплівасьці. Арцель—больш лёгкая справа і больш даступна сьвядомасьці шырокіх сялянскіх мас. Пагэтаму арцель зьяўляецца ў дадзены момант найбольш распаўсюджанай формай калгаснага руху. Толькі па меры ўзмацненьня і ўпрачненьня сельгасарцелей можа стварыцца глеба для масавага руху сялян у бок камун. Пагэтаму камуна, прадстаўляючая вышэйшую форму, можа стаць галоўным зьвяном калгаснага руху толькі ў будучым.

Дзевятае пытаньне.—Як быць з кулацтвам?

Адказ.—Да гэтага часу гутарка ішла ў нас аб серадняку. Серадняк ёсьць саюзьнік рабочай клясы і палітыка у нас павінна быць з ім прыхільніцкай. Іншая справа—кулак. Кулак ёсьць вораг савецкай улады. З ім у нас няма і ня можа быць міру. Наша палітыка ў адносінах да кулацтва, ёсьць палітыка яго ліквідацыі, як клясы. Гэта, канешне, ня значыць, што мы можам яго ліквідаваць у адзін прысест. Але гэта значыць, што мы будзем весьці справу на тое, каб акружыць яго і ліквідаваць.

Вось што кажа Ленін аб кулаку:

> «Кулакі самыя зьверскія, самыя грубыя, самыя дзікія эксплёататоры, ня раз аднаўляўшыя ў гісторыі іншых краін уладу памешчыкаў, царэй, папоў, капіталістаў. Кулакоў больш чым памешчыкаў і капіталістаў, але ўсё-ж кулакі меншасьць у народзе: гэтыя кравапійцы нажыліся на народнай нуждзе ў час вайны, яны накапілі тысячы і сотні тысяч грошай, павышаючы цэны на хлеб і іншыя прадукты. Гэтыя павукі жыравлі за кошт разароных вайною сялян, за кошт галодных рабочых. Гэтыя п'яўкі пілі кроў працоўных, багацеючы тым больш, чым больш галадаў рабочы ў гарадох і на фабрыках. Гэтыя вампіры падбіралі і падбіраюць сабе ў рукі памешчыцкую зямлю, яны зноў кабаляць бедных сялян» (т. XX, ч. 2, стар. 257).

Мы цярпелі гэтых крывапіўцаў, павукоў і вампіраў, праводзячы палітыку абмежаваньня іх эксплёататарскіх тэндэнцый. Цярпелі, бо нечым было замяніць кулацкую гаспадарку, кулацкую вытворчасьць. Цяпер мы маем магчымасьць замяніць з ліхвай іх гаспадарку гаспадаркай нашых калгасаў і саўгасаў. Цярпець далей гэтых павукоў і крывапіўцаў—незачым. Цярпець далей гэтых павукоў і крывапіўцаў, падпальваючых калгасы, забіваючых калгасных дзеячоў і спробаючых сарваць сяўбу—значыць ісьці проці інтарэсаў рабочых і сялян.

Пагэтаму палітыка ліквідацыі кулацтва, як клясы, павінна праводзіцца з усёй той настойлівасьцю і пасьлядоўнасьцю, на якую толькі здольны бальшавікі.

Дзесятае пытаньне:—У чым саста-ніць бліжэйшая практычная задача калгасаў?

Адказ.—Бліжэйшая практычная задача калгасаў састаіць у барацьбе за сяўбу, у барацьбе за найбольшую пасеўную плошчу, у барацьбе за правільную арганізацыю сяўбы. Да задач сяўбы павінны быць прыстасаваны ўсе іншыя задачы калгасаў. Рабоце па арганізацыі сяўбы павінна быць падпарадкавана ўся іншая работа ў калгасах. Гэта значыць, што устойлівасьць калгасаў і іх беспартыйнага актыву, здольнасьць кіраўнікоў калгасаў і іх бальшавіцкага ядра—будуць праверацца не на траскучых рэзалюцыях і шырокавяшчальных прывітаньнях, а на жывой справе правільнай арганізацыі сяўбы. Але каб ажыцьцявіць з гонарам гэтую практычную задачу, трэба павярнуць увагу калгасных працаўнікоў у бок гаспадарчых пытаньняў калгаснага будаўніцтва, у бок пытаньняў унутрыкалгаснага будаўніцтва. Да апошняга часу ў цэнтры ўвагі калгасных працаўнікоў стаяла пагоня за высокімі лічбамі калектывізацыі, пры чым люцзі не хацелі відзець розьніцы паміж сапраўднай калектывізацыяй і калектывізацыяй папяровай. Цяпер гэтае захапленьне лічбамі павінна быць адкінута прэч.

Цяпер увага працаўнікоў павінна быць сканцэнтравана на замацаваньне калгасаў, на арганізацыйным афармленьні калгасаў, на арганізацыі дзелавой працы калгасаў. Да апошняга часу ўвага калгасных працаўнікоў была сканцэнтравана на арганізацыі буйных калгасных адзінак, на арганізацыі так званых „гігантаў", пры чым „гіганты" нярэдка выраджаліся ў грамодзкія папяровыя камэндатуры, лішоныя гаспадарчых кораняў у вёсках і сёлах. Паказная работа пагладала, стала быць, работу дзелавую. Цяпер гэтае захапленьне паказным бокам павінна быць адкінута прэч, цяпер увага працаўнікоў павінна быць завострана на арганізацыйна-гаспадарчай рабоце калгасаў у вёсках і сёлах. Калі гэтая работа пакажа належныя посьпехі, «гіганты» зьявяцца самі сабой. Да апошняга часу на прыцягненьне серадняковаў да кіруючай работы ў калгасах зварочвалася мала ўвагі. Паміж тым, сярод серадняковаў маюцца вельмі добрыя гаспадары, якія маглі-б стаць найлепшымі гаспадарчымі працаўнікамі калгаснага будаўніцтва. Цяпер гэты недахоп у нашай рабоце павінен быць ліквідаваны.

Цяпер задача састаіць у тым, каб прыцягнуць да кіраўнічай работы ў калгасах лепшых людзей з серадняковаў і даць ім разгарнуць на гэтай справе свае здольнасьці. Да апошняга часу не зварочваецца дастатковая ўвага на работу сярод сялянак. Прайшоўшы пэрыяд паказаў, што работа сярод сялянак зьяўляецца ў нас найбольш слабым месцам нашай работы. Цяпер гэты недахоп павінен быць ліквідаваны, рашуча і беспаваротна. Да апошняга часу камуністы ў шэрагу раёнаў выходзілі з таго, што яны могуць вырашыць сваімі ўласнымі сіламі ўсе задачы калгаснага будаўніцтва. Выходзячы з гэтага, яны не зварочвалі дастатковай увагі на прыцягненьне беспартыйных да адказнай работы ў калгасах, на вылучэньне беспартыйных на кіруючую работу у калгасах, на арганізацыю ў калгасах шырокага беспартыйнага актыву. Гісторыя нашай партыі даказала, а прайшоўшы пэрыяд калгаснага будаўніцтва лішні раз паказаў, што такая ўстаноўка зьяўляецца ў корані няправільнай. Калі-б камуністыя замыкаліся ў сваю шкарлупу, агаражываліся сьцяной ад беспартыйных, яны-б загубілі ўсю справу. Калі камуністам удавалася пакрыць сябе славай у баёх за сацыялізм, а ворагі камунізму аказваліся разьбітымі, дык гэта, паміж іншым, таму, што камуністыя ўмелі прыцягваць да справы лепшых людзей беспартыйных, яны ўмелі чарпаць сілы сярод шырокіх слаёў беспартыйных, яны ўмелі акружаць сваю партыю шырокім беспартыйным актывам. Цяпер гэты недахоп нашай работы з беспартыйнымі павінен быць ліквідаваны рашуча і беспаваротна. Выправіць гэтыя недахопы нашай работы, ліквідаваць іх у корані—гэта, менавіта, і значыць паставіць на рэйкі гаспадарчую работу калгасаў.

І так:

1) правільная арганізацыя сяўбы—такая задача.

2) Сканцэнтраваньне ўвагі на гаспадарчых пытаньнях калгаснага руху—такі сродак, неабходны для вырашэньня гэтай задачы.

Яз. Сталін.

Пастанова ЦК УсеКП(б) аб ільготах для калгасаў

1. Прапанаваць ЦВК і СНК СССР:

а) Вызваліць ад падатковага абкладаньня на два гады ўсю абагуленую рабочую жывёлу ў калгасах (коняй, валоў і г. д.).

б) Вызваліць ад падатковага абкладаньня на два гады кароў, сьвіней, птушак і авец, знаходзячыхся, як у калектыўным уладаньні калгасаў, так і індывідуальным уладаньні калгаснікаў.

в) Устанавіць для абагуленых гародаў і гародных калгасаў 50-процантную скідку з устаноўленых для дадзенага раёну норм прыбытковасьці гародных плошчаў. Плошчы, уноў абарачваемыя пад абагуленыя гароды і гародныя калгасы—вызваліць ад абкладаньня сельгаспадаткам на 2 гады.

г) Згодна гэтым рашэньням, адпаведна скараціць агульную суму сельгаспадатку на 1930—31 год.

2. Прапанаваць СНК СССР забясьпечыць поўнае выкананьне рашэньня ЦК ад 5-га студзеня аб крэдытаваньні калгасаў у гэтым годзе ў размеры 500 мільёнаў руб. У мэтах палепшаньня матарыяльнага становішча калгасаў:

а) Пакрыцьцё пратэрмінаванай запазычанасьці па крэдытах, падаючых на гаспадарні, увайшоўшыя ў калгас, а таксама пратэрмінаванай запазычанасьці, прынятай на сябе калгасамі ад сялян, уступіўшых у калгасы,—растэрмінаваць да канца гаспадарчага году з пагашэньнем па частках у адпаведнасьці з паступленьнем прыбыткаў ад паляводзтва і жывёлагадоўлі.

б) Зьняць з калгаснікаў запазычанасьць па земляўпарадкаваньню, праведзенаму да ўступленьня іх у калгас.

в) Зьняць усе лічачыяся штрафы і судовыя ўзысканьні, зьвязаныя з невыкананьнем сельгаспавіннасьці, недаіманьні г. п., накладзеныя да 1-га красавіка 1930 г. на сялян, увайшоўшых у калгас.

г) Збор паявых капіталаў і мэтавых укладаў у крэдытныя таварыствы і каапэрацыю—ажыцьцяўляць толькі ў дабрахвотным парадку, забараніўшы маючуюся ў шэрагу выпадкаў практыку прымусовых узысканьняў.

д) Забараніць наглядаючуюся ў некаторых раёнах практыку збораў узносаў у ашчадкасы ў прымусовым парадку.

е) Лічыць закончаным збор задаткаў на трактары ў бягучым гаспадарчым годзе.

ж) Вызваліць калгасы ад уплаты даўгоў па канфіскаванай кулацкай маёмасьці, пераходзячай ва ўладаньне калгасаў.

3. Прапанаваць Наркамгандлю забараніць браць па кантрактацыйным дагаворам на ўбой цельных кароў у аднакароўных гаспадаран, уваходзячых у калгас.

4. Прапанаваць калгасцэнтру:

а) Забараніць адлічэньні ў прыбытак калгасаў ад заробкаў калгаснікаў па-за калгасам большага процанту, чым гэта ўстаноўлена законам у адносінах прыбыткаў ад адхожых промыслаў (ад 3 да 10 проц. заробку), незалежна ад тэрміну і месца работы.

б) Абавязаць праўленьні калгасаў не перашкаджаць калгаснікам, жадаючым у вольны ад работы ў калгасе час працаваць на абагуленых калгасных конях на ізвозных, лесазагатоўчых і інш. работах, пры чым у гэтых выпадках устанаўліваецца, што 40 проц. заробку калгасьніка ад такіх промыслаў застаецца за калгаснікам, у выпадку, калі ён карыстаецца належачымі калгасу кормамі, і 60—70 проц.—у тым выпадку, калі ён корміць коняй сваім кормам.

5. Прапанаваць СНК СССР адмяніць усе супярэчачыя дадзенай пастанове рашэньні цэнтральных органаў.

ШЫРЭЙ РАЗГОРНЕМ РАБОТУ ПА АШЧАДНАЙ СПРАВЕ

Трэба больш узварухнуцца

Месячнік зьберажэньняў на 2-й фабрыцы «Прафінтэрн» даў некаторыя вынікі. Значна павялічылася колькасьць укладчыкаў ашчадкасы. Камсамольская ячэйка пастанавіла ўцягнуць усіх камсамольцаў у лік укладчыкаў і гэта праведзена ў жыцьцё. У дапамогу агэнту фабрычнай касы вылучаны 2 камсамольцы для вярбоўкі новых укладчыкаў.

Не раскачалася толькі як трэба камісія садзейнічаньня.

Грыб.

50 проц. заробку ў ашчадкасу

Прэзыдыум Замшынскага сельсавету пастанавіў унесьці ў ашчадкасу кожнаму працаўніку сельсавету 50 проц. месячнага заробку. Гэтая пастанова ажыцьцяўляецца ў парадку індывідуальных выклікаў.

Язычэнка.

Вось дык садзейнічаюць!

Взярышчанская ашчадкаса № 27 заключыла з Белпайгандлем дагавор на атрыманьне возчыкамі зарплаты праз касу.

Праца пачалася. Сяляне з ахвотаю здавалі ў касу свае квіткі, думаючы, што ў любы час змогуць атрымаць заробак.

Але Белпайгандль некуды зьнік. Возчыкам прыйшлося выплачваць з сродкаў касы, і ў выніку дагавор прышлося адмяніць.

Вось як «садзейнічаюць» некаторыя арганізацыі разьвіцьцю ашчаднай справы.

Роб. Д.

„Гастралёрства" не патрэбна

У чашніцкай ашчаднай касе ёсьць агэнт Ліпчанка, які лічыцца актыўным працаўніком у ашчаднай справе. Але цікава даведацца, як ён працуе ў сельсаветах. Прыедзе, павернецца, запытае як справа і заварачвае коняй. Больш месяцу гастраліруе Ліпчанка па сельсаветах. Пакруціцца ў адным месцы—едзе ў другое, а толку з яго гастралёрства ні на грош. Ён нават не праінструктуе вярбоўшчыкаў, якія незнаёмы з работай.

Ашчадная каса павінна пакончыць з гастралёрствам. Пры кожнай паездцы ў сельсавет трэба даваць практычныя паказаньні ў рабоце, каб гэтыя паездкі давалі карысьць, а ня прыносілі толькі адну страту сродкаў.

А. Я.

Да ўсебеларускай нарады рэдактароў фабрычна-завадзкіх газэт

Першая ўсебеларуская нарада рэдактароў фабрычна-завадзкіх газэт адкрываецца ў суботу, 12 красавіка, у Менску.

Парадак дня: 1) Выкананьне прамфінпляну (дакл. тав. Васкабойнікаў); 2) Нізавы друк у барацьбе за прамфінплян (дакл. тав. Курцік); 3) Аб перабудове масавай партыйнай і прафсюзнай работы на прадпрыемстве і ў цаху (дакл. тт Клімковіч і Гаруновіч); 4) Інфармацыя аб праграме курсаў для рэдактароў шматтыражак (дакл. тав. Ліпніцкі).

Ад Віцебска выклікаюцца ў якасьці дэлегатаў рэдактары наступных газэт: «Чырвоная Дзьвіна», «Мотапромовец», «Панчошніца», Чырвоная акулярніца, «Факел печатніка», «Шэр ун айзн», «Молот», «Першы ўдарнік» і старшыні рэдкалегій насьцэнгазэт **абутковай фабрыкі імя Леккерта і фанэрнага заводу.**

Палажэньне аб вытворчых нарадах у калгасах БССР

Зацьверджана праўленьнем Белкалгасцэнтру 26 сакавіка 1930 г.

I. Задачы вытворчых нарад

1. Задачай вытворчых нарад калгасаў зьяўляецца ўцягненьне шырокіх мас калгаснікаў і калгасьніц да актыўнага ўдзелу ў пабудове калектыўнай гаспадаркі на падставе адшуканьня, распрацоўкі і абмеркаваньня мерапрыемстваў па рацыяналізацыі ўсёй гаспадаркі і паасобных яе галін, спэцыялізацыі гаспадаркі і павышэньня таварнасьці і прадукцыйнасьці працы, выхаваньня калгаснікаў у духу сьвядомых адносін да калектыўнай вытворчасьці, прылад, машын і матарыялаў гаспадаркі, эканамічнага выдаткаваньня сродкаў, зьніжэньня сабекошту, скарыстаньня ініцыятывы і вынаходзтва калгаснікаў, разгортваньня ў калгасе сацыялістычнага спаборніцтва і ўдарніцтва.

II. Арганізацыйная пабудова і склад вытворчых нарад

2. Вытворчыя нарады арганізуюцца ва ўсіх калгасах.

3. У калгасах, дзе ў паасобных галінах гаспадаркі (зямляробства, жывёлагадоўля, гароднічтва, машынна-конныя станцыі, дапаможныя прадпрыемствы і г. д.) занята больш, чым 10 асоб у кожнай, вытворчыя нарады арганізуюцца асобна ў кожнай галіне гаспадаркі.

4. Калі калгасы разьбіты на некалькі аддзяленьняў (эканомій), то у кожным аддзяленьні (эканоміі) арганізуюцца асобныя вытворчыя нарады.

5. У буйных калгасах, дзе вытворчыя нарады складзены па асобных галінах гаспадаркі, а таксама па аддзяленьнях (эканоміях), склікаюцца агульна-калгасныя вытворчыя канфэрэнцыі.

6) Вытворчыя нарады пры калгасах складаюцца з:

а) актыўных калгаснікаў і калгасьніц, а таксама з усіх жадаючых членаў калгасу;

б) спэцыялістых, тэхнічнага пэрсаналу калгасу;

в) прадстаўнікоў ад групы беднаты;

г) прадстаўнікоў ад праўленьня калгасу і кіраўнікоў паасобных галін;

д) асоб па спэцыяльным запрашэньні;

7. Акрамя непасрэднага калгаснага актыву да ўдзелу ў вытворчых нарадах павінны запрашацца прадстаўнікі вытворчых нарад: сельсавету блізка пылеглых саўгасаў, фабрык, заводаў, саматужна-прамысловых арцеляй.

8. Агульна калгасныя вытворчыя канфэрэнцыі буйных калгасаў складаюцца з:

а) членаў бюро вытворчых нарад, аддзяленьняў эканоміі і паасобных галін гаспадаркі;

б) з прадстаўнікоў праўленьня калгасу і прадстаўнікоў паасобных галін гаспадаркі;

в) з спэцыялістых і тэхнічнага пэрсаналу калгасу;

г) актыўнейшых калгаснікаў і ўсіх жадаючых членаў калгасаў;

д) з прадстаўнікоў груп беднаты;

е) асоб па спэцыяльным запрашэньні.

III. Зьмест працы вытворчых нарад

9 Зьместам працы вытворчых нарад калгасаў павінна зьяўляцца абмеркаваньне і тэхнічная прапрацоўка пытаньняў, выходзячы з задач, паказаных у § 1 гэтага палажэньня.

Арыентовачнае кола пытаньняў, якімі павінны займацца вытворчыя нарады, зьяўляецца наступным:

а) прапрацоўка арганізацыйна-вытворчых плянаў калгасу (як у цэлым, так і ў паасобных частках);

б) мерапрыемствы па эканомным выдаткаваньні грашовых сродкаў і матарыялу;

в) арганізацыя працы ў калгасе і паасобных галінах сельскай гаспадаркі і прамысловасьці;

г) рацыянальнае і поўнае скарыстаньне рабочай сілы і вылучэньне на адыходныя промыслы;

д) павышэньне прадукцыйнасьці працы і зьніжэньне сабекошту;

е) мерапрыемствы, якія спрыяюць і забясьпечваюць узьняцьце ўраджайнасьці і таварнасьці;

ж) спэцыялізацыя калгасу і разьвіцьцё новых галін;

з) пытаньне рацыяналізацыі і мэханізацыі гаспадаркі;

і) пляны новага будаўніцтва і рамонтных работ;

к) вынаходзтва калгаснікаў і ўдасканаленьне паасобных працэсаў і відаў работ;

л) становішча і скарыстаньне цягавай сілы і іншай абагуленай маёмасьці,

м) пытаньні сацыялістычнага спаборніцтва і ўдарніцтва;

н) пытаньні арганізацыі кіраўніцтва кантролю і ў ліку вытворчасьці.

10. Вытворчыя нарады павінны зьяўляцца ініцыятарамі і арганізатарамі сацыялістычнага спаборніцтва і ўдарных мэтадаў працы (ударныя брыгады, ударныя галіны, ударныя калгасы), уцягваючы ва ўдарніцтва ўсю масу калгаснікаў і калгасьніц на чале з батрацка-б-дняцкім і партыйна-камсамольскім актывам.

11. Вытворчыя нарады павінны ўважліва вывучаць і заахвочваць ініцыятыву калгаснікаў у справе падняцьця прадукцыйнасьці працы, стварэньня адпаведнага фонду праўленьня для прэміяваньня калгаснікаў за каштоўныя прапановы, вынаходзтва і ўдасканаленьне вытворчасьці.

12. Вытворчыя нарады абмяркоўваюць пытаньні накіраваньня перадавых калгаснікаў-ударнікаў на розныя курсы калгассаюзаў і навучальныя ўстановы (рабфакі, ВНУ).

13. У мэтах абмену практыкай працы, вытворчыя нарады арганізуюць у вольныя ад працы часы экскурсіі ў суседнія саўгасы, калгасы, прадпрыемствы, наладжваючы з імі для гэтага сьціслую сувязь.

14. Вытворчыя нарады сумесна і пад кіраўніцтвам праўленьня калгасу (праз вытворчую камісію) арганізуюць спэцыяльныя вытворчыя гурткі, школы і курсы па павышэньні вытворчасьці, кваліфікацыі і набыцьця тэхнічных ведаў калгаснікамі.

15. Падлік праробленай працы вытворчых нарад відзецца вытворчымі камісіямі.

IV. Тэрмін скліканьня вытворчых нарад

16. Вытворчыя нарады склікаюцца праз вытворчую камісію ў вызначаныя плянам і ўзгодненыя з праўленьнем калгасу тэрміны.

17. Вытворчыя нарады па асобных галінах гаспадаркі і па аддзяленьнях калгасу зьбіраюцца ня меньш разу ў месяц.

18. Агульна-калгасныя вытворчыя канфэрэнцыі ў буйных калгасах зьбіраюцца ў вольны ад палявых работ час, але ня менш разу ў 2 месяцы.

V. Кіраўніцтва вытворчымі нарадамі

19. Агульнае кіраваньне вытворчымі нарадамі належыць праўленьню калгасу, якое практычна ажыцьцяўляецца праз вытворчую камісію, абраную на вытворчай нарадзе ў складзе ад 3 да 7 асоб і зацьвержаную агульным сходам, або сходам упаўнаважаных, ці па іх даручэньні праўленьнем калгасу. Старшынёю вытворчай камісіі выбіраецца член праўленьня калгасу.

20 Вытворчая камісія выконвае абавязкі бюро вытворчай нарады, падрыхтоўвае парадак дня вытворчае нарады, які зацьвярджаецца праўленьнем калгасу, падрыхтоўвае прапановы і матар'ялы па пытаньнях, якія ўносяцца на разгляд вытворчых нарад, прапрацоўвае пастановы вытворчых нарад і сочыць за іх выкананьнем.

21. Вытворчыя нарады ня маюць права непасрэдна ўмешвацца ў адміністрацыйна-гаспадарчую дзейнасьць калгасу, а іх пастановы ўносяцца вытворчымі камісіямі на разгляд праўленьня калгасу, якое прымае канчатковыя пастановы.

Калі праўленьне калгасу ня згодна з угрунтаванымі прапановамі вытворчае нарады, то яны ўносяцца на разгляд агульнага сходу, ці сходу ўпаўнаважаных калгасу.

22. Праўленьне калгасу і вытворчая камісія павінны прымаць захады да ўцягненьня ў працы ў вытворчых нарадах, да падрыхтоўкі прапаноў і правядзеньня іх у жыцьцё усіх актыўных калгаснікаў, батрацка-бядняцкіх груп, партыйна-камсамольскага актыву і адміністрацыйна-тэхнічных працаўнікоў.

23. Плян працы вытворчых нарад распрацоўваецца вытворчай камісіяй, уносіцца на абмеркаваньне вытворчых нарад і канчаткова зацьвярджаецца праўленьнем калгасу.

24. Пры складаньні пляну, а таксама і ва ўсёй працы вытворчых нарад павінна прадугледжвацца ўстанаўленьне самай сьціслай сувязі і абмену практыкай з вытворчымі нарадамі сельсаветаў, блізка прылеглых саўгасаў, фабрык, ці заводу, саматужна-прамысловымі арцелямі і асьвятленьне вынікаў і прыкладаў работы ў друку.

Перад пачаткам палявых работ

Усе сілы і сродкі на арганізацыю сяўбы

Пастанова калегіі Наркамзему БССР

Заслухаўшы даклад тав. Зайца і інфармацыі загадчыкаў акрза аб падрыхтоўцы да правядзеньня сяўбы, калегія НКЗему манстатуе:

Генэральная праверка падрыхтаванасьці да засеву, арганізаваная газ. «Зьвязда», ЦКК і НКЗ БССР і якая праводзіцца на мясцох спэцыяльнымі камісіямі, і даклады загадчыкаў акрза ўскрываюць цэлы рад фактаў, каторыя характарызуюць непадрыхтаванасьць многіх раёнаў да сяўбы, нават, на галоўнейшых вучастках яе, у прыватнасьці:

а) Па цэлым радзе арганізацый на мясцох у справе калектывізацыі і падрыхтоўкі да сяўбы мелі месца перагібы і памылкі. Замест таго, каб неадкладна выправіць свае памылкі і перагібы і асноўную ўвагу накіраваць на падрыхтоўку да сяўбы, некаторыя савецка-кааперацыйныя арганізацыі і працаўнікі марудзяць з выпраўленьнем памылак і перагібаў і тым самым затрымліваюць выкананьне важнейшых дырэктыў партыі і ўраду.

б) Заданьне па пашырэньні пасеўных плошчаў ня толькі не даведзена да двара, але па некаторых раёнах нават і да пасёлішча. Большасьць раёнаў абмежаваліся давядзеньнем пляну засеву да с/с, як канцавога зьвяна.

в) Насенныя фонды ў калгасах, як асноўны сродак, які забясьпечвае плян засеву, па некаторых калгасах ня створаны ў патрэбнай колькасьці нават па зернавых культурах (Копыскі раён—25 проц., Ушацкі—65 проц. і Лепельскі—60 проц.). Ссыпка насеньня тэхнічных і травяных культур па калгасах не перавышае 30—40 проц., што ставіць пад пагрозу недасеву некаторых відаў культур па калгасах у адпаведнасьці з севазваротам.

г) Плян арганізацыі машынна-конных станцый, якія павінны адыгрываць ва ўмовах БССР рашаючую ролю ў замацаваньні калгаснага руху, выкананы ў цэлым па БССР на 53 проц., пры значным адставаньні округ: Аршанскай — 22 проц., Мазырскай—25,7 проц., Полацкай—26,7 проц., Магілеўскай—36,3 проц. Значная частка машынна-конных станцый толькі юрыдычна аформлена без арганізацыйна-гаспадарчай падмацоўкі: адсутнічае ўнутраны распарадак, плян працы, незабясьпечанасьць кормам.

д) Абагульваньне рабочай конскай сілы ў калгасах, па некаторых раёнах у пагражаючым становішчы (Быхаўскі раён—абагулена—6,5 проц., Сураскі—9,2 проц., Расонскі—13 проц., Дрыбінскі—15 проц.). Адсутнасьць сталых рабочых плянаў у калгасах, форм і парадку аплаты працы затрымлівае правільнае выкарыстоўваньне людзкое сілы ў калгасах, а апошняя вядзе да ненатрэбных разважаньняў і расчараваньня калгаснікаў.

е) Рамонт сельска-гаспадарчых машын і трактароў у некаторых раёнах ня скончаны. Сабраны лом на рамонт не выкарыстоўваецца, абменныя апэрацыі гатункавага насеньня і ачыстка насеньня ня скончаны.

Выходзячы з усяго паданага вышэй калегія НКЗему пастанаўляе:

1. Цэнтральнай, рашаючай задачай у працы зямельных, каапэрацыйных арганізацый у даны момант павінна быць падрыхтоўка, забясьпечваючая поўнае і пасьпяховае выкананьне вызначанага пляну веснавога засеву як у саўгасах і калгасах, так і ў індывідуальных бядняцка-серадняцкіх гаспадарках

2. Не пазьней 3/IV г. г. скончыць перавод і афармленьне калгасаў на новы статут артэляй, зацьверджаны ЦВК і СНК Саюзу ССР, як асноўнага мерапрыемства, замацоўваючага калгасны рух на даным этапе і забясьпечваючага нармальны і пасьпяховы засеў ярыны ў калгасах, а таксама да 10/IV—скончыць зямляўпарадкаваньне і складаньне рабочых плянаў па калгасах з устанаўленьнем распарадку работ і формы аплаты.

3. Заданьне па пашырэньні засеўных плошчаў, улічваючы і дадатковыя 100 000 га, згодна пастановы СНК БССР ад 22/III—г. г. давесьці да кожнага калгасу і асобнай індывідуальнай бядняцка-серадняцкай гаспадаркі да пачатку засеву, увязваючы гэта з кантрактацыяй сельска-гаспадарчых культур, папулярызацыяй ільгот па сельска-гаспадарчым падатку за пашырэньне пасеўных плошчаў і правядзеньне аграпалепшаньня па падвышэньні ўраджайнасьці.

Шырока растлумачыць калгасьнікам і індывідуальным бядняцка-серадняцкім гаспадаркам вёскі, што пашырэньне пасеўнай плошчы вызваляецца ад сельска-гаспадарчага падатку.

Зьвярнуць увагу акр. зям. аддзелаў на неабходнасьць пашырэньня пасеўнай плошчы за лік папараў.

4. Праверыць па кожным калгасе забясьпечанасьць насеньнем па відах культур у адпаведнасьці з вызначанымі засеўнымі плошчамі і севазваротам і па тых калгасах, дзе выявіцца недахоп, неадкладна стварыць дадатковую ссыпку з улічэньнем страхавых фондаў на выпадак перасеву і магчымай замены адной культуры другою.

Маламоцныя калгасы, бядняцкія і маламоцныя серадняцкія гаспадаркі, якія ня маюць свайго насеньня на задаваленьне ў поўнай меры свае патрэбы, задаволіць з фондаў мясцовых нарыхтовак сельска-гаспадарчай каапэрацыі, дзеля чаго дазволіць Белпаляводсаюзу выдзеліць фонд аўсу, у парадку крэдыту, у разьмеры 34.000 цэнтнэраў з разьмеркаваньнем па акругах:

Менскай—2.000 цэнтн., Бабруйскай—4.000 цэнтн., Мазырскай—7.000 цэнтн., Віцебскай — 4.000 цэнтн., Полацкай — 6.000 цэнтн., Аршанскай — 4.000 цэнтн., Магілёўскай—5.000 цэнтн., Гомельскай — 2.000 цэнтн.

5. Скончыць да 10/IV—г. г. поўнасьцю арганізацыю машынна-конных станцый па калгасах і саўгасах, прыняўшы меры да забясьпячэньня іх адпаведным кормам на ўвесь час веснавое сяўбы, а таксама арганізаваць унутраны распарадак паводле інструкцыі і скласьці пляны па кожнай машынна-конай станцыі.

6. Выходзячы з таго, што частка саўгасаў, да якіх далучаны новыя зямельныя тэрыторыі, не забясьпечана ў поўнай меры цягавай сілай, прапанаваць акруговым упаўнаважаным па пасеўкампаніі неадкладна прыняць меры па забясьпячэньні такіх саўгасаў конскай сілай, шляхам накіраваньня ўсіх закупленых коняй па лініі жывёлаводчай каапэрацыі, а таксама прадуглядзець магчымасьць выкарыстоўваньня на дагаворных умовах конскай сілы машынна-конных станцый калгасаў.

7. Белкалгасцэнтру з Белпаляводсаюзам праверыць рэальнасьць разьмяшчэньня вызначаных пасеўных плошчаў па насеньніках траў і кораньплодаў у калгасах, пры чым папярэдзіць гэтыя арганізацыі, што ў выпадку невыкананьня ў поўнай меры засеву насеньнікаў траў і кораньплодаў пэрсанальная адказнасьць кладзецца на старшынь гэтых сыстэм.

8. Абавязаць усе акрза да часу засеву правесьці мерапрыемствы па пратручваньні насеннага матар'ялу.

9. Абавязаць акр. упаўнаважаных па пасеўкампаніі правесьці адгрузку насеннага матар'ялу, паводле дадзеных нарадаў, не пазьней 10 красавіка г. г.

10. Узьняць хадайніцтва перад НКЗ Саюзу аб прыняцьці мер па тэрміновай адгрузцы і завозе сельска-гаспадарчых машын і мінэральных угнаеньняў, патрэбных для веснавое сельска-гаспадарчае кампаніі, а таксама аб перакідцы складаных машын з тых раёнаў, які скончылі засеў.

11. Зноў катэгарычна запрапанаваць крэдытнай сыстэме поўнасьцю выкарыстаць маючыяся крэдыты на мерапрыемствы па пасеўнай кампаніі, за выкананьнем чаго ўпаўнаважаныя па пасеўнай кампаніі ў акругах павінны прасачыць.

Народны камісар земляробства **Рачыцкі**.

Укрепить боевую подготовку—

ПОД ТАКИМ ЛОЗУНГОМ ПРОХОДИТ СОЦСОРЕВНОВАНИЕ В ГАРНИЗОНЕ

Н артполк является примерным в подготовке кадров колхозников

Борцы за социалистическое переустройство сельского хозяйства

Изо дня в день растет число колхозников в нашем гарнизоне. Нет того подразделения, которое через своих бойцов не было бы связано с тем или иным коллективом. Каждый красноармеец, видя, что семья долгое время не вступает в колхоз, в переписке с родными вдумчиво раз'ясняет политику партии, доказывает преимущество колхозной системы перед индивидуальной и, в конце-концов, настаивает перед родными об обязательном вступлении в колхоз. Этим лишний раз подтверждается то, что **«красноармеец является лучшим борцом на фронте социалистического переустройства сельского хозяйства»**.

Но этим не ограничивается участие бойца в социалистической реконструкции народного хозяйства. Перед бойцами колхозниками поставлена и вторая задача — **быть передовиками в боевой подготовке**, служить примером для тех бойцов, которые с колхозами еще не связаны.

По ним равняйся!

Красноармеец 1-й батареи Н. артполка **Ураков** М. пришел к нам батраком. Внимательно слушая на политзанятиях о политике партии в деревне, он через некоторое время подает заявление о приеме его в колхоз. Этот же Ураков является одним из примерных красноармейцев. За быструю сборку тревоги (собрал свои орудия в 7 минут) получил благодарность от командования. Вот тов. **Харалдин** из 4-й батареи—кандидат в члены партии. Харалдин получил 3 благодарности и за показ в военной учебе, и за активную общественную работу, которую он проводит как библиотекарь, военкор и т. д. Вездовой 4-й батареи т. **Нехорошков** является колхозником, имеет три благодарности за добросовестное отношение к работе. Лошадь, за которую отвечает Нехорошков, содержится в опрятности и является лучшим его другом в боевой учебе.

Два бойца-колхозника из 6-й батареи—тт. **Захваткин**—получил две благодарности и **Темников**—три благодарности. Эти красноармейцы старательно ухаживают за орудиями, лошадьми, быстро собираются по тревоге и показывают прекрасные примеры боевой подготовки. Красноармеец 2-й батареи **Нагибин** получил 2 благодарности, а **Литвинов**—лучший наводчик—три благодарности. За ними нет ни одного дисциплинарного взыскания. По этим двум товарищам равняются все бойцы 2-й батареи.

В 5-й батарее есть большая группа хороших красноармейцев-колхозников, которые по учебе, дисциплине, строевой выправке—являются первыми. Вот они: **Холмогоров**—получил 2 благодарности, **Жемков**—2, **Максимовский**—2, **Трофимов, Бочкарев и Михаилин**—по одной благодарности. Приведенные факты являются свидетельством того, как выполняется поставленная РВС задача: «колхозник—лучший боец».

Дающие плохой пример

К сожалению, наряду с примерными бойцами, идущими в первых шеренгах общественников, мы имеем таких бойцов, по которым отнюдь не следует равняться. Командир отделения **Новожилов** за один март получил три дисциплинарных взыскания, красноармеец **Вожилов** заснул на дежурстве и вообще халатно относится к поручаемой ему работе. **Кичигин** из 5-й батареи получил два взыскания. Красноармеец **Морозов** «отличился» тем, что опоздал из отпуска, за что получил десять суток ареста.

Красноармейская общественность борется с такими явлениями, она не допустит, чтобы в такое время, требующее передовой работы, были бы люди, плетущиеся в хвосте, дающие печальный пример дисциплины.

Подтянуться и еще раз подтянуться

К счастью, такие красноармейцы у нас—одиночки. Масса бойцов помогает им исправлять свои недостатки. Очень часто слышишь на собраниях заявления со стороны наших передовиков: «Мы, красноармейцы, как ударники, как колхозники,—должны оправдать свое звание». И действительно, прилагаются все усилия к осуществлению этого лозунга. Все колхозники к учебе относятся с большим интересом, они заявляют: «Полностью выполним задания, возлагаемые на нас».

Мы можем быть уверены, что также ударно они будут работать и в колхозах.

Н. Шубин.

Нам нужно не бумажное, а действительное шефство

Витебский пролетариат шефствует над Н-ским стрелковым полком Витебской дивизии. Пробывши там в гостях около недели, я убедилась, что наше шефство носит формальный характер и выражается только в парадном обмене делегациями. О шефстве знают только руководящие профорганы и командование полка. Масса-же, как красноармейская, так и гражданская,—не в курсе этой работы.

Можно привести соответствующие факты. Полк заключил с пролетариями Витебска договор на соцсоревнование. Я спрашиваю, обсуждался ли этот договор на наших предприятиях? Знают ли красноармейцы о социалистическом договоре, который должны выполнить наши предприятия? Я уверена, что и та и другая сторона—даже не знают о наличии такого договора.

Н-ский полк не получает ни одной из наших заводских газет. «Віцебскі Пралетары» тоже редкий гость в казарме полка. В свою очередь, полковая многотиражка никогда не показывалась на наших предприятиях.

Мое предложение: перестроить шефскую работу на началах действительной живой связи между пролетариями Витебска и бойцами Н-ского полка. Надо предприятия прикрепить к отдельным батальонам полка, которые держали бы между собой повседневную письменную связь, обменивались бы газетами, устраивали взаимные групповые выезды в казармы и на фабрики, наладили бы товарищескую переписку между бойцами и рабочими и проч.

Такая реорганизация на деле приблизит витебских пролетариев к подшефному полку.

Фиш.

Военная работа в совхозах и колхозах

Одним из важных элементов подготовки страны к обороне является развертывание военной работы Осоавиахима среди широких масс трудящихся.

Эта работа, как подчеркнул закончившийся недавно 2-й всесоюзный с'езд Осоавиахима, является «основным стержнем деятельности общества». До сих пор военной работой Осоавиахим охватывал, однако, главным образом, город и значительно слабее деревню.

Громадные успехи колхозного движения и строительства совхозов создают впервые широчайшие возможности для развертывания военной работы Осоавиахима в деревне.

Наша основная задача—сделать совхозы и колхозы опорными пунктами военной работы в деревне. В совхозах и крупных колхозах мы можем ставить сейчас вопрос о создании и оборудовании домов обороны, учебных пунктов, тиров, приобретении пособий. То, что не под силу старой деревне, построенной на индивидуальных началах, вполне разрешимо для совхоза и крупного колхоза.

Одним из существенных тормозов развертывания военной работы в деревне до сих пор была малочисленность и слабость кадров. Сейчас в совхозы и колхозы переброшены и перебрасываются из города значительные кадры организаторов и специалистов (агрономов, техников, трактористов и т. д.), среди них имеется не мало и комсостава запаса.

Имеется он и среди 25.000 рабочих, посланных в колхозы. Таким образом дело с кадрами для ведения военной работы значительно облегчается. Их надо только выявить и умело использовать. В то же время появляется возможность организации подготовки и переподготовки этих кадров (через курсы, семинарии и т. д.) непосредственно в крупнейших совхозах и колхозах.

2-й всесоюзный с'езд Осоавиахима дал четкую директиву принять решительные меры к развертыванию военной работы в совхозах и колхозах.

Скорейшее проведение этой директивы в жизнь—важнейшая задача всех организаций общества.

Ч. Х.

Пастанова ня выконваецца

23-га лютага—у дзень Чырвонай арміі — у «Віцебскім Пралетары» зьявілася заметка т. Бэйлінсона, што дэмабілізаваных чырвонаармейцаў на вучоце біржы працы няма — усе на рабоце.

Ці так гэта на справе?

Спынімся на школе краўцоў, дзе знаходзіцца 40 дэмабілізаваных чырвонаармейцаў. Яны павінны былі пасьля перакваліфікацыі ў першую чаргу быць пасланымі на фабрыку. Але калі адбыўся выпуск школы, дык біржа працы паслала 27 чалавек, з якіх толькі 3 дэмабілізаваных з Чырвонай арміі.

Так на паперы выконваецца пастанова аб поўнай ліквідацыі беспрацоўя сярод дэмабілізаваных з Чырвонай арміі.

Волін.

Почему нарушаются приказы?

В 3-м районе стрелковой охраны много говорят о необходимости улучшения жизни и быта стрелка. Соответствующий приказ гласит о том, что если стрелок продежурил 15 часов, то должен больше суток быть совершенно свободным от несения каких либо обязанностей. А у нас наоборот,—после караула даются еще разные работы.

Плохо и то, что стрелкам негде отдохнуть—общежитие превращено в столовую и ленуголок, там вечная толчея.

При таких условиях, не приходится удивляться, когда многие стрелки отлынивают от общественной работы, что среди них нет достаточной активности. Усталость дает себя чувствовать.

Военкор.

Поўнасьцю рэалізаваць білеты Асоавіахіму

Рэалізацыя білетаў 4-й лётарэі таварыства Асоавіахіма па нашай акрузе ідзе вельмі марудна. Мы рэалізавалі пакуль што толькі 18,7 проц. заданьня. Як зусім ненармальнае зьявішча, трэба адзначыць, што з 33 гарадзкіх ячэек Асоавіахіму, ніводная не зьявілася за білетамі. Тут ёсьць і віна акруговага савету Авіахіму, які ня прымае рашучых мер да нізавых арганізацый, ухіляючыхся ад работы па рэалізацыі білетаў лётарэі.

Ня лепш абстаіць і ў раёнах. Зьвесткі і грошы паступілі толькі з 4-х раёнаў: Бешанковіцкага, Сураскага, Віцебскага і Пралетарска-Сламбадзкога. Наогул, раёны выканалі заданьне па распаўсюджваньню білетаў толькі на 6,7 проц.

Адміністрацыя некаторых прадпрыемстваў („Прафінтэрн», «Чырвоны металіст») не аказвае дапамогі ў прасоўваньні білетаў у масу. Я ўжо не кажу аб партыйных і прафэсыянальных арганізацыях, якія павінны былі-б падштурхнуць ячэйкі Асоавіахіму ў іх рабоце.

Трэба дабіцца рашучага перапому з тым, каб дадзеныя нам 75.000 білетаў былі-б поўнасьцю рэалізаваны.

П. Анціпаў.

Пануе мешкаватасьць і непаваротлівасьць

Формы вытворчых плянаў калгаскаюз накіраваў у раёны яшчэ 7 сакавіка, а таксама інструкцыі аб арганізацыі працы ў калгасах. Тэрмін для складаньня пляну быў дадзены да 1-га красавіка, але як праходзіць гэтая работа і сколькі складзена плянаў—зьвестак у калгасаюзе няма.

Прыблізна, па акрузе складзена плянаў 50—55 проц. (Гарадок—27, Сянно—23, Бешанковічы—16). Складзеныя пляны ў большасьці нерэальныя, бо яны складаліся на ўсю землеупарадкаваную плошчу, ня ўлічваючы прыцант гаспадарак, увайшоўшых у калгас. З прычыны гэтага, пляны прыдзецца перарабляць. Інструктаваньне калгасаў у гэтай галіне пастаўлена слаба.

У раёнах былі праведзены нарады старшынь калгасаў, аграномаў і калгаснага актыву па пытаньню арганізацыі працы. На нарадах распрацавалі нормы працы, вучот і аплату. Па некаторых калгасах абгаварэньне праведзена, але фактычна ні нормы выпрацоўкі, ні падзел сіл на брыгады—ня робіцца, за выключэньнем некаторых паасобных калгасаў. Не праводзіцца вывучэньне арганізацыі працы ў старых калгасах, вопыт якіх трэба было-б скарыстаць.

Дырэктыва АВК аб пераводзе калгасаў на новы статут да 28 сакавіка ня выканана і калгассаюз ня мае зьвёстак аб ходзе гэтае работы.

Кіраўніцтва з боку калгассаюзу—недастатковае. Абсьледваньні дзейнасьці паасобных райкалгассаюзаў ня робіцца. Пастановы праўленьня акркалгассаюзу маюць агульны характар і не даюць канкрэтнай устаноўкі.

Усё гэта гаворыць аб тым, што ў рабоце акркалгассаюзу няма патрэбнай гібкасьці, пануе мешкаватасьць і непаваротлівасьць. Патрэбны баявыя тэмпы, ударная работа.

Праверка гатоўнасьці да севу

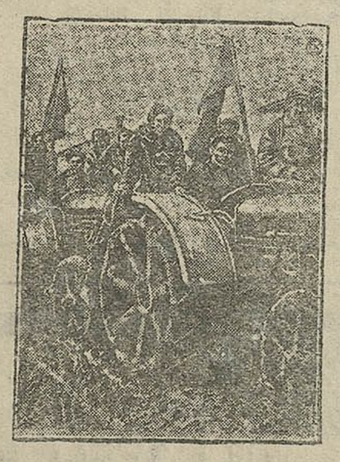

Калгасы Украіны ў большасьці выпадкаў ужо скончылі падрыхтоўку да севу. Калгасьнікі праводзяць пробныя выезды ў поле, каб усебакова праверыць сваю арганізаванасьць і падрыхтоўку. Пробныя выезды паўсюды абарачваюцца ў грандыёзныя дэманстрацыі.

На здымку: Калгасьнікі-трактарысты Волкаўскага раёну, сяла Сьнежкі,—выяжджаюць на пробны пасеў.

Спыніць зьдзекі над сем'ямі чырвонаармейцаў

У Казьянскім сельсавеце ня выконваецца дырэктыва ўраду аб дапамозе сем'ям чырвонаармейцаў. Палагаючыяся ільготы па сельгаспадатку, страхавым плацяжам—гэтыя сем'і не атрымалі. Калі робіш аб гэтым заўвагу старшыні сельсавету Багданаву, дык ён у адказ заяўляе: «Сем'і тых, хто пайшоў у шэрагі РСЧА увосень 1929 г., ніякімі ільготамі не карыстаюцца".

Адкуль гэта ён узяў такі закон? Хтосьці асьмеліўся паказаць яму на няправільнасьць гэтае інфармацыі, тады ён крыкнуў:

— Калі ведаеш законы, дык атрымай па іх.

Хто парадзіць Багданаву спыніць зьдзекі над сем'ямі чырвонаармейцаў.

Кабылянін.

Новые льготы осоавиахимовцам

Вышел приказ Реввоенсовета союза, подписанный тов. Ворошиловым, о льготах по обязательной военной службе лицам, прошедшим военное обучение в организациях Осоавиахима.

«Союз Осоавиахима,—говорится в приказе, за последнее время развивает широкую деятельность по военной подготовке трудящихся и усовершенствованию военных знаний среди военнообязанных».

Для усовершенствования военной подготовки среди членов Осоавиахима Реввоенсовет союза устанавливает ряд новых льгот прошедшим военную подготовку в осоавиахимовских организациях.

Допризывники, прошедшие военную подготовку на учебных пунктах или в кружках военных знаний и выдержавшие испытания, **полностью освобождаются от прохождения допризывной подготовки.**

Всевойсковикам, прошедшим подготовку на учебных пунктах, или в кружках военных знаний и выдержавшим испытание, срок обязательного шестимесячного обучения в течение пяти лет действительной военной службы сокращается за окончание кружка военных знаний 1 и 2 ступени—на первый год, а за окончание КВЗ 3-й ступени—на второй год.

Долгосрочно отпускные и красноармейцы запаса, прошедшие переподготовку на учебных пунктах или в кружках военных знаний по программам третьей ступени и выдержавшие испытание—освобождаются от сборов на месяц.

Младший начсостав запаса, успешно прошедший переподготовку на курсах Осоавиахима, освобождается также на месяц от сборов и привлекается к переподготовке в части не раньше чем через год после окончания курсов. Кроме того, в год учебы на курсах младший начсостав не привлекается в качестве инструкторов на допризывную и вневойсковую подготовку.

Средний и старший начсостав запаса, пройдя переподготовку на 160-часовых курсах Осоавиахима или на заочных курсах, будет привлекаться на переподготовку в РККА не раньше чем через год по окончании курсов или заочного обучения и будет проходить переподготовку только в виде «практических сборов». Обучающийся на осоавиахимовских курсах заочно начсостав запаса, кроме того, освобождается от выполнения обязанностей инструкторов на допризывных и вневойсковых сборах.

Командованию округов и частей предложено оказать всяческое содействие организациям Осоавиахима, проводящим военную подготовку в обязательном порядке, путем предоставления на время обучения учебных пунктов, пособий и оружия.

Максимов.

Взять нужный темп!

Несмотря на то, что кампания вербовки кандидатов в военные школы началась два месяца тому назад,—**итоги ее неутешительны**. Количественные результаты всюду ничтожны. Подготовительные курсы нигде не начали в срок своей работы и до сих пор не укомплектованы. Во многих местах еще и поныне занимаются вместо дела общими рассуждениями на тему о том, что нужно делать. В результате сейчас, **вербовочная кампания, если еще не сорвана, то близка к срыву.**

Основное, что губит кампанию—это бюрократизм, засилье бумаги. Вербовочные комиссии могут предъявить достаточное количество испи-санных вербовочными протоколами страниц, но желающие поступить в военную школу ищут и не находят людей, которые могли бы дать им раз'яснения и справки, снабдить программами, рассказать о военных школах. Эти кандидаты пишут запросы в центр, минуя свою организацию, потому, что она бездействует, проходят часто десятки километров из села в город в поисках вербовочной комиссии, но далеко не всегда ее находит.

Вместо боевой работы в массах—на фабрике, заводе, в колхозах,—мы видим только собрания комиссий, протоколы, бумажные порывы...

Эта безответственность находит себе об'яснение в той **политической недооценке** вопросов комплектования военных школ, которая отличает многих приставленных к этому делу ответственных работников.

Имеются заявления различных руководящих лиц в том духе, что нельзя разбазаривать квалифицированный рабочий молодняк, а потому и нет надобности что-нибудь предпринимать для комплектования военных школ. Такие заявления слышатся и от фабзавкомов и от секретарей комсомольских ячеек, доказывающих этим свою политическую близорукость.

Необходимы немедленные меры для ликвидации получившихся прорывов.

Надо немедленно найти работников не для почетного членства в вербовочных комиссиях, а для практической и энергичной работы среди молодежи. Надо найти и бросить работников на фабрики, заводы, в совхозы и колхозы. Надо этим работникам поручить провести деятельную кампанию, сделать на собраниях молодежи доклады, организовать справочную работу и прием заявлений с немедленным их разбором тут же на месте. Надо выявить срывающих работу и привлечь их к ответственности за саботаж. Строго выдержанный классовый подход к укомплектованию военных школ приобретает особенное значение сейчас, когда нам угрожает непосредственная опасность войны.

Армия и военные школы должны получить в свои стены лучших пролетариев города и деревни. **Интересы рабочего класса, интересы обороны страны этого требуют.**

Ал. Певцов.

Части гарнизона готовятся к годовщине соцсоревнования

Довести соцдоговора до отделений, до каждого бойца

В связи с годовщиной соцсоревнования, части гарнизона приступают к подведению итогов пройденного этапа боевой учебы. Эта проверка должна пройти под лозунгом «повышения темпов и качества боевой учебы, перевыполнению программы и плановых заданий, с обязательным закреплением результатов пройденного этапа боевой учебы» (из директивы ПУР). Для нашего гарнизона эта директива является тем более ответственной, что большинство частей об'явило себя ударными.

Мы на фабриках и заводах имеем такое положение, что там, где план доведен **до цеха и станка**,—там налицо его выполнение. У нас-же отделение, красноармеец, не всегда знают, что они будут делать, или чем будут заниматься завтра.

В мае истекает срок действия ранее заключенных договоров, предстоит их перезаключение. Вполне понятно, что к этому делу должны быть привлечены поголовно все бойцы. Договор должен составляться таким образом, чтобы каждый боец его знал и понимал. Ведь есть-же у нас факты, правда, отдельные,—когда не все бойцы ударных подразделений знают, что их рота, взвод, отделение—об'явили себя ударными. Новые договора должны строиться на основе всестороннего учета опыта пройденного этапа соцсоревнования с широким привлечением самих соревнующихся. „При этом, учитывая задачи широкого ознакомления красноармейцев с техникой, повышения тактической подготовки, взаимодействия всех родов войск и наилучшего проведения отрядных учений, рекомендуется заключать договоры между частями различных родов оружия (из директивы ПУР). Нам необходимо не только заключать договоры между различными родами оружия, но и значительно **расширить практику заключения договоров между содружественными организациями.** Ведь по сути дела сколько уже об этом говорили и писали, достижения у нас в этой области крайне незначительны. За эту работу нужно взяться со всей решительностью.

Мы собираемся провести широкую раз'яснительную работу. Предстоят конференции ударников, слеты, собрания, посвященные соцсоревнованию и т. д. Но вполне понятно, что для выполнения всей суммы намеченной работы необходимы, в основном, два условия:

Наша печать—ротные «ильичевки», многотиражки, «Віцебскі Пралетары» и т. д., своей работой должны будут обеспечить возможность **мобилизации общественного красноармейского внимания вокруг задач учета опыта и перезаключения социалистических договоров.** Военкор—первый ударник, военкор—лучший исполнитель условий социалистического договора, военкор освещает опыт работы, своевременно выявляет достижения и недостатки и заостряет на них внимание общественности. Это принесет громаднейшую пользу.

И второе. Партийной организации и начальствующему составу необходимо перестроиться с таким расчетом, чтобы повысить свою руководящую роль. У нас принято—крыть штабы и пятерки по соцсоревнованию, упуская из виду, что ответственность в первую голову **несет парторганизация.** Вот эта перестройка крайне необходима, ибо парторганизации должны не только руководить, но и своей показательной ударной работой показать образцы выполнения договорных условий. Эта кампания должна дать очень много необходимого в деле повышения боевой подготовки наших частей на основе социалистического соревнования и его ведущей формы—ударничества.

Военкор.

Пленум Віцебскага Акр. Камітэту ЛКСМБ

5-га красавіка, роўна а **10** гадзіне раніцы, **склікаецца чарговы пленум Віцебскага Акруговага Камітэту ЛКСМБ** у памяшканьні Акругкому.

ПАРАДАК ДНЮ:

1) Аб ходзе калектывізацыі, падрыхтоўцы да вясеньняй сельска-гаспадарчай пасеўнай кампаніі і ўдзелу камсамолу (Гуткін).

2) Аб ходзе выкананьня прамфінпляна і ўдзелу камсамольцаў у сацспаборніцтве па выкананьню поамфінпляна і далейшых задачах (Сімунін).

На пленум павінны зьявіцца ўсе сябры і кандыдаты АК КСМ, сябры і кандыдаты рэвізыйнай камісіі АК, усе сэкратары РК КСМ, сэкратары вытворчых ячэек КСМ і прадстаўнікі ад моладзі ў фабкомы («Чырвоны металісты», МББ «Пугункі», панчошная, «Дзьвіна», «Прафінтэрн» № 1, акулярная і абутковая «Лекерта»)

Аб правядзеньні ў жыцьцё пастановы прэзыдыуму ЦВК СССР ад 22 сакавіка 1930 г. „аб адхіленьні парушэньняў выбіральнага законадаўства СССР“

(Пастанова прэзыдыуму Віцгарсавету аб 25 сакавіка 1930 г.)

1. Стварыць камісію ў складзе: т. Фішмана (старшыня), прадстаўніка еўбюро, прадстаўніка КСМ т. Ліўшыца (сэкцыя РСІ) і т. Кісельгофа (гарадзкі пракурор), якой даручыць у 2-тыднёвы тэрмін разглядзець усе маючыяся на 5 сакавіка г. г. у камісіі заявы аб аднаўленьні у выбарчых правох.

2. Прапанаваць усім установам, разьмешчаным на тэрыторыі гораду Віцебску пры падачы гр-намі заяў на няправільнае пазбаўленьне іх выбарчых правоў, уперад да канчатковага разгледжаньня гэтых заяў усімі ўстановамі, не дапушчаць у вадносіне гэтых гр-н ніякіх абмяжоўваньняў ў правох.

3. Прапанаваць вышэйпаказанай камісіі на працягу двух месяцаў праверыць сьпісы асоб, пазбаўленых выбарчага права па гор. Віцебску, у мэтах аднаўленьня ў правох тых гр-н, якія няправільна пазбаўлены выбарчых правоў.

4. Прапанаваць камісіі пераглядзець пазбаўленьні выбарчых правоў утрыманцаў, кіруючыся пры гэтым п. 7 пастановы прэзыдыуму ЦВК СССР.

5. Прапанаваць жылсталу, акржылсаюзу, інспэктару нарасьветы, інспэктару аховы здароўя, праўленьню ЦРК і іншым установам, кіруючыся пунктам 5 пастановы Прэзыдыуму ЦВК СССР, поўнасьцю спыніць дадатковае абмежаваньне ў вадносіне асоб, пазбаўленых выбарчага права і членаў іх сямей, як-та: высяленьне з кватэр, агульнае пазбаўленьне заборных кніжак, пазбаўленьне мэдычнай дапамогі, пазбаўленьне правоў забудовы, выключэньне дзяцей з школ і ўстаноў нарасьветы, пазбаўленьне выбарчых правоў членаў сямей, пазбаўленых выбарчага права, якія не знаходзяцца на ўтрыманьні гэтых асоб.

6. Папярэдзіць кіраўнікоў устаноў, што службовыя асобы, якія будуць парушаць гэтую пастанову, будуць прыцягвацца да адказнасьці з прымяненьнем супроць іх суровых мер спагнаньня.

Старшыня Гарсавету **Дзьякаў**.
Сэкратар Гарсавету **Фішман**.

Твердолобое руководство

Правильное твердое руководство таким сложным аппаратом, как ЦРК, не может быть осуществлено в наших условиях без помощи самих работников аппарата. Игнорирование общественных организаций приводит раньше или позже к нежелательным явлениям. В этом самые упорные хозяйственники могли убедиться на опыте многочисленных фактов искажений, вскрытых печатью. Правление-же ЦРК придерживается в этом вопросе «особого мнения». Твердолобость некоторых «мудрецев» из правления ЦРК доходит до того, что они форменным образом дискредитируют профорганизации в глазах тысячной массы торговых служащих.

Союз совторгслужащих, торговая секция, десяток месткомов ЦРК вносят сотни предложений по части рационализации, имеются десятки соответствующих протоколов, все это адресуется правлению ЦРК, а оно и в ус не дует. Протоколы подшиваются аккуратнейшим образом к делам, а папки становятся все более об'емистыми.

Бывают случаи, когда правление союза совторгслужащих начинает сердиться на правленцев из ЦРК, чем-же все это кончается? Пишется протокол—«предложить немедленно», «констатировать тот и то-то, в противном случае... передать суду за невыполнение таких-то пунктов колдоговора» и т. д. и т. п.

Но и такое строгое решение не помогает.

Правление ЦРК игнорирует не только профорганизации, но и правительственные. РКК нерегулярно созывается. Конфликты затягиваются вопреки закону, а решения РКК, обязательные во многих случаях, не проводятся в жизнь. По 4-му месткому на РКК разбирался вопрос о ставках для двух работников. Представителем администрации был Итсон. С февраля м-ца вынесенное решение не проводится в жизнь.

Особенной славой пользуется тов. Крапошин. Директивы администрации он выполняет так: затягивает конфликты, не является на заседания РКК, или если является, то срывает заседания под тем или иным предлогом. Был случай, когда Крапошин на заседании РКК написанное им об'яснение по конфликту сотрудника Рудницкого порвал и заявил:

— Ничего не хочу сказать и кончено! Не подписываю протокол и не даю никаких об'яснений.

Разве это не самодурство?

Или возьмем такой факт. Крапошин вызывается к инспектору труда на разбор конфликта. Председатель месткома просит его явиться, чтобы не сорвать разрешение вопроса.

— Не пойду и все. Не хочу, — следует ответ.

Заведующие магазинами стоят часами в банке для сдачи выручек. Нарушается работа магазинов. Торговая секция выносит решение за решениями о том, чтобы правление ЦРК прикрепило еще одного кассира к банку для ликвидации очередей. Администрация молчит. Во время посылки работников в деревню союз настойчиво требует от правления ЦРК не задерживать работников, а ответ получается такой: «пусть из других учреждений пошлют людей».

Некоторые из уезжающих в деревню просили старые полушубки на время морозов. Ответ последовал краткий: «Не наше дело снабжать вас полушубками». Зимней спецодежды многие еще до сего времени не получили. Сезон прошел, видно к лету дадут валенки. Сотрудники лишены возможности добиться своих законных прав.

Не пора-ли призвать к ответу правленцев ЦРК?

П. Стасулис.

Как должен расширяться наш город?

Планировке окружного центра максимум внимания

(В порядке обсуждения)

В какую сторону должна быть направлена застройка нашего города,—вот основная задача, требующая неотложного разрешения. Намеченный вариант расширения города в сторону совхоза Терасполь по направлению Марковщина-Шидловщина со включением земель деревень Загорье, Гришаны, Загоряны и Загорянская слоб., Пригородные слоб. Мишково и Федоровка (площадью около 1500 га) страдает большими недостатками. Так, рельеф этой местности в сторону Марковщины-Шидловщины представляет собою узкий, длинный кряж с высоким, почти 25-метровым под'емом и отвесным обрывом в противоположную сторону. Параллельно с этим кряжем тянется большая низина, занимающая деревни Загорье, часть д. Загорян, Гришаны и Загорянской слободы с торфянистой почвой, и только по Городокскому шоссе и Полоцкой дороге местность более или менее ровная.

Создание (по мысли архитектора главного геодезического к-та т. Назаретова) в указанной низине искусственного озера вряд-ли целесообразно, т. к. при таянии снега оно может затопить всю окрестность и Елаги. Создание парка (по его-же проекту) тоже невозможно по санитарно-гигиеническим условиям. Кроме того, совершенно неудобно соединить Марковщину и Шидловщину—центров нашей индустрии—через горы и низины и железнодорожные пути.

В этом свете является более целесообразным расширение города через Двину против Марковщины и Шидловщины в сторону деревни Лучеса—Телятники-Бороники. Местность эта высокая, сухая, здоровая, местами покрыта сосновым и еловым лесом. Здесь может быть создан новый «город-сад», с распланировкой его по системе Говарда и соединен с Марковщина-Шидловщина мостом через Двину, а с городом—вновь строющимся мостом через Лучесу. Устройство моста через Двину значительно будет дешевле, чем планировка местности по первому варианту, людская же масса, занятая на фабриках и заводах Марковщины, будет отделена от нового города одной только Двиной. В отношении же старого Витебска надо ограничиться только планировкой кварталов без существенных изменений его границ.

От правильного разрешения поставленной задачи зависит планомерное развитие нашего города. Эта задача (выбор варианта, разработка проэкта застройки) может быть правильно разрешена только при широком участии трудящихся масс города, профессиональных и общественных организаций и технической мысли. Этим вопросом особенно должна заинтересоваться выделенная горсоветом планировочная комисия. Кстати отметить, что ни советская общественность, ни техническая масса города до сих пор еще не ответила на заостренный на страницах газеты «Віцебскі Пралетары» вопрос архитектором т. Назаретовым, какой город будем вообще строить: исключительно социалистический или смешанный, а вопрос чрезвычайно важный и интересный.

Землемер Красновский.

Жилищные дела

Семья Самсоновых, состоящая из трех человек,—ученицы 16-й школы Мани Самсоновой, ее безработного брата и больной матери, получающей пособие из городского комитета взаимопомощи, **занимает в жакте № 5 совершенно темную** (без окон) комнату. Собственно это не комната, а чулан при другой комнате, где проживает работница чулочной ф-ки «1-го мая» Хамармер. **Девочка почти ослепла**, готовя уроки в этой темной дыре, вдобавок Хамармер всячески **издевается над несчастной семьей**, неоднократно **избивала девочку и ее мать**, заколотила единственное отверстие в перегородке, через которое проходил свет в конуру. **Жакт не обращает никакого внимания на жалобы Самсоновых** и не оказывает им никакой защиты против издевательств со стороны гр. Хамармер.

— **Рабочий кирпичного завода № 5 т. Ячменев** в 1927 году подал в жилстол **заявление о своей нуждаемости в квартире**. После этого две комиссии горсовета, обследовавшие подвальное помещение, в котором живет теперь этот рабочий, подтвердили, что помещение (в доме жакта № 1) **абсолютно не жилое**. Подтвердила это и комиссия «легкой кавалерии». Но **результатом обследований трех комиссий была лишь... справка**, выданная жактом, что **«свободного жилого помещения в жакте нет»**, а жилстол горсовета отсылает рабочего к жакту... Конца этой трехлетней волоките пока не видно.

Зет.

Паштовая сувязь паляпшаецца

Віцебская кантора сувязі прыступіла да перавозкі пошты на аўтамашынах. Ачыстка паштовых скрынак вытвараецца таксама на аўтамабіле. Адначасова з перавозкай пошт на Сураж дапушчана перавозка пасажыраў. Дастаўка пошт і перавозка пасажыраў паміж горадам і „Пралетарскай слабадой» вытвараецца на аўтабусе.

Для паляпшэньня абслугоўваньня калгасаў, саўгасаў і наогул сельскіх мясцовасьцяй з 1 лютага адчынена 18 новых паштовых агэнцтваў, усе вучасткі вясковых лістаносцаў пераведзены на 3-разовае ў тыдзень абслугоўваньне. З 1 красавіка сетка вясковых лістаносцаў будзе павялічана на 50 новых вучасткаў.

Вядзецца падрыхтоўка да тэлефанізацыі сельсаветаў Гарадоцкага, Сіроцінскага, Сеньненскага і Віцебскага раёнаў, на што ўжо асыгнавана 32.453 руб.

Маецца на ўвазе ўстанавіць дастаўку пошт буйнейшым калектывам на аўтамабіле за невялікую плату. Пры згодзе на гэта калектывы павінны паведаміць аб гэтым кантору сувязі.

Отпуск галош

С 4-го апреля из магазинов №№ 1, 22, 23 и 100 будут отпускаться галоши пайщикам, работающим на производстве, по паевой книжке с № 1 до 10.000, а также по военным книжкам командного состава.

—o—

Что показало обследование совхоза „Заольша“

Специальная комиссия производила ревизию совхоза «Заольша», лиозненского района. Ревизией обнаружено в его работе много недостатков. Например, оказалось несколько лошадей, загнанных от быстрой езды. Выяснилось, что их отдавали за плату для катаньня отдыхающим. В общем, большинство лошадей оказались мало упитанными, слабыми для предстоящих полевых работ. И коровы оказались не лучше. Скотник систематически ленился класть подстилку на весь хлев, а клал только в той части хлева, которая была ближе к складу с соломой. Коровы были настолько загрязнены навозом, что в грязи были ноги, бедра и даже вымя. В томже роде оказались остальные отрасли хозяйства: не все поля подняты на зябь, инвентарь плохо отремонтирован и т. д.

Материалами комиссии следует кой-кому заинтересоваться.

А-в.

Што слухаць па радыё?

Праграма радыёперадач праз Віцебскі трансляцыйны радыёвузел

Сёньня, 4-га красавіка:

11 гадз.—рабочы поўдзень - тр. Масквы.
12 гадз.—паўторная перадача—тр. Масквы.
13 гадз.—канцэрт—тр. Масквы.
14 гадз.—урадавыя перадачы—тр. Менска.
17 гадз.—гадзіна хатняй гаспадыні—тр. Масквы.
18 гадз.—канцэрт сімф. музыкі—тр. Масквы.
19 гадз.—чырвона-арм. радыёгазэта тр. мясцовая.
20 гадз. 30 хв.—мастацкая перадача—трансляцыя.
21 гадз. 30 хв.—савецкае будаўніцтва—тр. Масквы.
22 гадз. 30 хв.—трансляцыя замежных мастацкіх перадач.
23 гадз. 30 хв.—апошнія навіны — тр. Масквы.

Клуб кустарей

Сегодня, в 7 час. 30 минут вечера, созывается конференция членов артелей, обучающихся и не посещающих школы по ликвидации неграмотности и малограмотности.

На повестке дня: важные вопросы. Явка обязательна.

У входа залы производится регистрация.

Паведамленьні

К сведению делегаток 1-й и 2-й групп и жен рабочих 2 го района

В понедельник, 7 апреля, в 7 час. вечера, в помещении 2-го райкома (Вокзальная, 41), состоится делегатское собрание совместно с женами рабочих 2-го района.

Явка всех обязательна.

КУРСЫ АБЛІГАЦЫЙ ДЗЯРЖ. ПАЗЫК

Сёньня аддзяленьне дзяржбанку і ўсе грашовыя ўстановы і ашчадкасы прадаюць і купляюць аблігацыі дзяржпазык па наступным цэнам:

Назва пазык	Купля	Продаж	Справачн.
1-я 6% паз. індустр. 1927 г. за абл. у 25 р. . . .	—	—	25—15
2-я паз. індустр. 1928 г. прац. . . .	—	—	26—00
2-я паз. індустр. 1928 г. беспрац. .	—	—	25—25
3-я паз. індустр. 1929 г. прац. за абл. у 50 р. . .	—	—	51—29
3-я паз. індустр. 1929 г. беспрац. за абл. у 50 р.	—	—	50—54
Пазык. узмацн. сялян. гасп. за абл. 10 р. . . .	—	—	10—10
Беспрац. выйгр. пазыка 1926 г. за абл. 100 р.	127—50	129—50	—
Беспрац. выйгр. пазыка 1929 г. за абл. 100 р.	100—15	100—55	—
10% выйгр. паз. 1927 г. за абл. у 25 р.	25—45	—	—
3-я сялян. паз. 1927 г. за абл. у 5 р.	5—05	—	—
12% рэнт. паз. 1927 г. за абл. у 100 р.	—	—	—
11% унутр. паз. 1928 г. за абл. у 100 р.	101—00	101—10	—
1-ая 6% выйгр. паз. 1922 г. за абл. у 5 р.	4—94	—	—
Моссавет 9% выйгр. паз. 1930 г.	25—40	25—50	—
	50—88	51—08	—

— 6-га красавіка, а 6 гадзіне ўвечары, у памяшканьні Палацы працы (пакой № 11), адчыняецца чарговы пленум АПБ з наступнай абвесткай дню:

1) Аб ходзе пасеўнай кампаніі і калектывізацыі і аб удзелу ў гэтай рабоце прафарганізацый.

2) Вынікі калдагаворнай кампаніі і выкананьне прамфінпляна і

3) Аб рэарганізацыі прафсаюзнага апарату.

Для ўдзелу ў рабоце пленуму запрашаюцца ўсе сябры пленуму, старшыні і члены акраддзяленьняў саюзаў і ФЗМК, члены ЦСПСБ і гаспадарнікі.

— **Сёньня, 4-га красавіка, а 6-й гадз. увечары, у малай залі клюбу «Парыскае камуны» адбудзецца нарада «трыкутніка» 2-га раёну, на якую павінны зьявіцца: старшыні вытворчых і культ. камісій ФЗМК, старшыні праўленьняў клюбаў, рэдактары друкаваных і насьценных газэт, сэкратары і эканомработнікі КСМ.**

— У суботу, 5 красавіка, а 4 гадзіне дню, адбудзецца паседжаньне камітэту ОДСК па пытаньню аб удзелу ОДСК і кінотэатраў у антыпасхальнай кампаніі.

Паседжаньне адбудзецца ў Палацы працы (пакой № 21).

На паседжаньне павінны зьявіцца наступныя тт.: Іофік Я., Дымэнштэйн, Левін М., Шульман (віцшвэй), Туманаў (АК КПБ), Любошыц (Белгоскіно), прадстаўнік АК КСМ, Каваленка (АПБ), Баброўскі, Філіпаў (асьветы), Міхно (махор. ф-ка), Барткевіч (кінотэатр).

— Бюро камітэту ОДСК пры АПБ даводзіць да ведама ўсіх зацікаўленых асоб, што сёньня, 4 красавіка, а 7 гадзіне ўвечары, у памяшканьні Палацы працы (пакой № 21), склікаецца агульна-гарадзкая нарада фотагурткоў і фотааматараў-адзіночак.

На абвестцы дню: аб адчыненьні фотасэкцыі пры камітэту ОДСК, аб забесьпячэньні фота-апаратурай аматараў і падрыхтоўка да фотавыстаўкі.

Для сведения кустарей

В виду переучета книг библиотеки при клубе «Красный Октябрь» с 1 сего апреля предлагается всем читателям кустарям-одиночкам и членам артелей сдать имеющиеся на руках книги не позднее 10-го апреля в библиотеку; не сдавшие к указанному сроку книги, эти тт. будут привлечены к ответственности как за расхищение имущества клуба.

Пастанова Гарадзкога Савету ад 20-го сакавіка 1930 г.

У зьвязку з тым, што абавязковая пастанова Віцгарсавету ад 8-га сьнежня 1930 г. за № 5 паўтарае артыкулы існуючай пастановы ЦВК і СНК БССР ад 1-га лютага 1925 г. «Аб перадачы пад загад камунаддзелу часткі жылой плошчы немуніцыпалізаваных будынкаў»,—Віцебскі Гарадзкі Савет пастанаўляе:

1) Абавязковую пастанову ад 8-га студзеня 1930 г. за № 5 **скасаваць**.

2) Устаноўленую Віцакрвыканкомам 18 сьнежня 1925 г. браніроўку 30 проц. фонду ў прыватных дамаўласьніцтвах г. Віцебску заставіць у моцы.

3) Жылсталу Віцгарсавету прыняць безадкладна належныя меры да своечасовага высьвятленьня самавольных захопаў 30% браніраванага жыльлёвага фонду і тэрмінова высяляць асоб, якія самавольна захапілі памянёную плошчу,—для чаго прапанаваць адмчастцы Гарсавету прыняць усё належныя захады да безмаруднага выканаьня аддзяленьнямі міліцыі прапаноў жылсталу аб высяленьні гэтых асоб.

4) У выпадках, калі браніраваны фонд не рамантуецца дамаўласьнікамі, жылсталу безадкладна перабраніроўваць гэты фонд на іншую—лепшую жылплошчу гэтага, ці іншага дамаўладаньня гэтага-ж дамаўласьніка, якая не патрабуе рамонту.

Старшыня Віцебскага Гарадзкога Савету **Дзьякаў**.
Сэкратар Віцгарсавету **Фішман**.

Акрсавет т-ва па барацьбе з алкагалізмам

Сёньня, 4 красавіка, а 6-й гадз. увечары, у памяшканьні «Дому санасьветы» (Замкавая, 5), склікаецца **пашыраны пленум акрсавету т-ва.**

З прычыны важнасьці пытаньняў —яўка ўсіх членаў акрсавету абавязкова.

На пленум запрашаюцца ўсе сэкратары, члены ячэек т-ва.

Акрсавет т-ва.

Переучет едоков и выдача заборных книжек

С целью точного выявления фактического количества едоков, имеющих право на плановое снабжение хлебом и другими дефицитными товарами и продуктами, правлением витебского ЦРК будет проводиться по городу полный переучет едоков и выдача заборных книжек. Переучет будет проводиться с 1 по 20 апреля по улицам от № до №-ра, жилтовариществам и отдельным домовладениям специальными регистраторами из коопактива, комсомола, «легкой кавалерии“ и работников стола пайщиков путем обхода квартир и общежитий.

Перерегистраторы обязаны выявить как правильность количества едоков, так и правильность отнесения к той или иной категории, путем проверки документов о выполняемой работе, членского союзного билета, удостоверения артели, совета кустарей, лечебной книжки, биржи труда, расчетной книжки.

Лица, пользующиеся книжками с неправильным количеством едоков, обязаны, не дожидаясь общей проверки, пред'явить такие книжки в стол пайщиков для исправления и обмена.

При выявлении регистратором таких неправильностей во время проверки по квартирам книжки должны быть последними из'яты и доставлены в стол пайщиков.

Как пайщики, так и не пайщики обязаны пред'являть регистраторам во время проверки перечисленные выше документы, а до этого времени жакт'ы и домовладельцы обязаны привести в порядок домовые книги, выписать выбывших и подготовить документы, которые будут служить предметом проверки, давать правильные сведения о количестве едоков и оказывать полное содействие в работе регистраторов.

В виду весьма важного значения предстоящего переучета, президиум Горсовета обращается ко всем организациям и ко всем трудящимся города оказывать всякое содействие.

За пользование книжкой с неправильным количеством едоков, а также за неправильное представление сведений на предмет отнесения к той или иной категории виновные понесут уголовную ответственность.

Абавязковая пастанова № 19 Віцебскага Гарадзкога Савету ад 29-га сакавіка 1930 года аб зоне санітарнай аховы крыніц вадазабясьпекі

У мэтах папярэджаньня ад забруджваньня буравых шчылін, якія пітаюць віцебскі вадаправод, уперад да выданьня падрабязговай інструкцыі па пытаньню аховы крыніц вадазабясьпекі, на падставе п. 33 пастановы НКАЗ і НКУС БССР ад 28-га чэрвеня 1929 г. за № 83, Гарсавет **пастанаўляе**:

1. Усьцяж левага берагу ракі Заходняй Дзьвіны ад утоку ручча Сутокі, дзе разьмешчана гарадзкая вадапад'ёмная станцыя, па працягу—угару да кабельнай будкі і ўніз на 100 мэтраў забараняецца:

а) спуск сточных вод з дамоў,

б) прычал платоў, за выключэньнем патрэб гарадзкой вадакачкі,

в) стаянка судоў,

г) праньне бялізны, купаньне, вадапой жывёлы,

д) праезд і праход па указанай тэрыторыі чужых асоб, ня маючых адносін да вадаправоду.

2. На тэрыторыі ў межах ручча Сутокі, Лагэрнай вуліцы, Лагэрнага завулку, берагу Дзьвіны забараняецца ўсялякае будаўніцтва, лічачы азначаную тэрыторыю зонай суровага ражыму санітарнай аховы крыніц вадазабясьпекі.

3. Нагляд за выкананьнем гэтай абявязковай пастановы ўскладаецца на санна-гляд і міліцыю.

4. Асобы, вінаватыя ў парушэньні гэтае абавязковае пастановы, адказваюць ў адміністрацыйным парадку і падлягаюць штрафу да 100 руб., ці прымусовым працам да 1-га месяцу.

5. Гэтая абавязковая пастанова ўваходзіць у сілу праз 7 дзён з дня яе апублікаваньня.

Старшыня віцебскага Гарсавету **Дзянаў**.
Сэкратар віцебскага Гарсавету **Фішман**.

Адказны рэдактар **П. Старавойтаў**.

БЕЛДЗЯРЖТЭАТР Ансамбль расійскай драмы ў БССР (АРДІ) пад мастацкім кіраўніцтвам В. В. КУМЕЛЬСКАГА.
Сёньня, 4 красавіка, спэктакль для студэнтаў, п'еса Славянскага **ПЯЦЬ НАЧЭЙ** у 4-х дзеях
Застаўшыяся білеты прадаюцца ў касе тэатра.
АНОНС: на-днях „ЯРАСЬЦЬ“

ДЗІЦЯЧЫ КІНОТЭАТР У ПРАЛЕТКІНО ім. Макса Гэльца
З панядзелка, 31 сакавіка, **Янка Імсьціцель**

„БЕЛДЗЯРЖКІНО“. З панядзелка, 31-га сакавіка.
СПАРТАК Пачатак 1-га сан. а 5 г. 30 хв. ГАСТРОЛІ саліста цэнтральнай радыёстанцыі віртуоза на гітары Юрыя ГУРЫЛЕВА.
На экране новы паст. фільм „ШКУРНІК“.
Мастацкі Пачатак 1-га сэансу а 6 г. Замежны фільм **ЗЯЛЕНЫ ЗАВУЛАК.**
ПРАЛЕТКІНО Пачатак 1-га сэансу а 5½ г. Кас. адч. з 4 г. Мастацкі фільм па аповесьці Іванова **БЕГАЮЧЫ ВОСТРАЎ.**

ГАРТЭАТР (Канатная вул.) Гастролі 1-га Маскоўскага працоўнага калектыву музычнай камэдыі ліліпутаў пад кіраўн. М. І. Сердзюка
Сёньня, 4 красавіка, папулярная музычная камэдыя **ВЯСЕЛЬЛЕ МАРЫОН** у 3-х дзеях
Білеты прадаюцца ў касе тэатра.

ЦЫРК Таварыства „Прыхільнікі дзяцей“. Сёньня, 4-га красавіка, АПОШНЯЯ ГАСТРОЛЬ кітайскага цырка ілюзій жанглёраў, эквілібрыстаў і акрабатаў **ЛЮ-ФУ і ЛЮ-КУМ-ХАЙ**
Пачатак а 8½ гадзіне ўвечары
АНОНС: у нядзелю днеўное прадстаўленьне па агульнадаступным цэнам.
Хутка — ОРНАЛЬДО.

Згубленыя і ўкрадзеныя ніжэйпаказаныя дакументы, якія лічыць несапраўднымі

Па гораду

Сябр. кніжка саюзу тэкст. Ф. Д. Неглінай 2997
Залог. білет № 17298 Ф. Д. Неглінай 2998
Заборн. кніжка ТПО І. І. Дарчанка 2999
Заборн. кніжка ТПО П. Н. Дарчанка 3000
Пасьв. асабов. Е. А. Місурагіна 3001
Дравян. кніжка № 20 Н. І. Нікіціна 3002
Сябр. кніжка саюзу скурн. № 154370 С. А. Фрыдберг 3003
Пасьв. асабов. А. К. Шафранскага 3004
Сябр. білет саюзу дрэваапрацоўв. І. І. Вярыга 3005
Квіт. лёмб. № 19708 І. І. Вярыга 3006
Вучотны вайсковы білет І. К. Кузьміна 3007
Мэтрыка Е. І. Блыкінай 3008
Паяв. кн. ТПО № 14322 В. Ф. Мулярава 3009
Паяв. кн. ТПО № 38515 К. В. Муляравай 3010
Даведка аб утрыманьні Д. Мунькінай на іждзівеньні сына Л. Мунькіна 3011
Ваенны дакум Д. К. Васільлева 3011
Пасьв. І. Д. Васільлева 3012
Пасьв. асабов. І. Д. Магарыла 3013
Паяв. кніжка ТПО № 46292 Ф. М. Каяка 3016
Каманд. даведка на мэліарац. курсы А. А. Вальцэр 3018
Мэтрыка І. О. Осіпавай 3019
Пасьв. асабов. С. І. Віхман 3022
Пропуск трыкатажна-панч. ф-кі № 1397 Л. Я. Ліля 3020
Даведка, выдадз. з Каралеўскага сельсавету І. С. Камлёву 3023
Залог. білет № 16963 І. О. Калніна 3024
Пасьв. асабов. Н. А. Ушаковай 3025
Камсамольскі білет № 92887 П. І. Гарохава 3026
Асабов. кніжка Н. М. Басіна 3027
Член. білет саюзу мэтал. № 6751 Ф. В. Лепіна 3028
Чырвонаарм. пасьвед. № 48 І. А. Марозава 3031
Вайсковы дакумант С. Е. Шугаева 3032
Член. кн. саюзу мэтал. № 4635 І. М. Хаўкіна 3033
Пасьв. асабов. Л. М. Шубіка 3034
Бюлецень № 0655148 К. М. Грывэ 3035
Пасьведчан. асабов. № 1534 Ф. Ш. Фэйгінай 3036
Член кн. саюзу саўгандслуж. Т. В. Сяржантава 3037
Кніжка каап. „Змычка“ М. Л. Хамчэнка 3038

Друкарня «Камінтэрн» Большавіцкая, 10.